

**Národné osvetové centrum Bratislava
Kultúrne observatórium**

**Monitoring výsledkov implementácie nástrojov
kultúrnej politiky v oblasti kultúrneho povedomia občanov SR**

Správa z výskumu za rok 2007

Autori správy:

**Prof. PhDr. Ján Sopóci, CSc.,
Doc. Mgr. Ján Bunčák, CSc.,
RNDr. Anna Hrabovská, CSc.,**

Bratislava, marec 2008

Obsah

Úvod	3
1. Charakteristika riešenej výskumnej úlohy	4
2. Spôsob riešenia výskumnej úlohy	5
3. Charakteristika respondentov výskumu	7
3.1 Demografické a sociálno-ekonomické charakteristiky respondentov	
3.2 Zdroje informácií respondentov o kultúrnych podujatiach	
3.3 Vybavenosť sídiel kultúrnymi zariadeniami	
3.4 Participácia na miestnej kultúre	
4. Zistenia monitoringu implementácie nástrojov kultúrnej politiky v oblasti kultúrneho povedomia občanov SR	12
4.1 Hudba a koncertná činnosť	
4.2 Divadlo (činohra, opera, balet, muzikál, amatérske divadlo)	
4.3 Film	
4.4 Múzeá, galérie, výstavy výtvarného umenia	
4.5 Folklórne podujatia, ľudovomelecke súbory	
4.6 Verejnoprávny Slovenský rozhlas	
4.7 Verejnoprávna Slovenská televízia	
4.8 Literatúra a knižná kultúra, knižnice	
4.9 Časopisy venované kultúre a umeniu	
5. Zhodnotenie zistení monitoringu	51
5.1 Spotreba kultúrnej produkcie	
5.2 Krátkodobé zmeny v spotrebe	
5.3 Hodnotenie ponuky kultúrnej produkcie a činnosti inštitúcií	
5.4 Výdavky obyvateľov na kultúru	
5.5 Hodnotenie cenovej dostupnosti kultúrnych hodnôt	
5.6 Hodnotenie kvality kultúrnej produkcie	
5.7 Hodnotenie realizovanej kultúrnej politiky a jej výsledkov	
Záver	64

Úvod

Predložená správa obsahuje výsledky riešenia výskumnej úlohy, ktorej cieľom je na základe empirického výskumu periodicky monitorovať výsledky implementácie nástrojov kultúrnej politiky v oblasti kultúrneho povedomia občanov Slovenskej republiky. Táto úloha je súčasťou dosahovania cieľov Ministerstvom kultúry SR navrhnutých a vládou Slovenskej republiky schválených dokumentov *Stratégia štátnej kultúrnej politiky* a *Akčný plán realizácie úvodnej fázy implementácie kultúrnej politiky*, ktoré obsahujú aj zámer vytvoriť systém monitorovania procesov v oblasti umenia a kultúry.

Splnením tejto úlohy Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky poverilo Národné osvetové centrum. Kultúrne observatórium NOC preto v rokoch 2005 a 2006 pravidelne, dvakrát ročne a v roku 2007 raz – na konci roka monitorovalo a analyzovalo úroveň kultúrneho povedomia občanov Slovenskej republiky v oblasti ochrany a prezentácie kultúrneho dedičstva, umeleckej tvorby a v poskytovaní kultúrnych služieb.

Podrobnejšiu charakteristiku a stručný opis spôsobu riešenia uvedenej výskumnej úlohy obsahujú prvé časti predloženej správy. Ďalšie jej časti prinášajú informácie o zisteniach a poznatkoch monitoringu implementácie nástrojov kultúrnej politiky v oblasti kultúrneho povedomia občanov Slovenskej republiky, ktorý sa uskutočnil v decembri roku 2007. Bol to už piaty realizovaný monitoring tohto druhu, preto správa o jeho zisteniach obsahuje aj porovnania s výsledkami predchádzajúcich dvoch, koncom rokov 2005 a 2006 uskutočnených monitorovaní.

Poznatky získané pri realizácii doterajších monitoringov využil tím riešiteľov výskumnej úlohy i na odstránenie niektorých nedostatkov prvých monitorovaní. Vytvorený a v empirických výskumoch overený projekt monitorovania dosahov realizovanej štátnej kultúrnej politiky možno aj v budúcnosti upravovať v závislosti od potrieb Ministerstva kultúry SR a možností Kultúrneho observatória Národného osvetového centra.

Autori predkladanej výskumnej správy dúfajú, že zistenia a poznatky, ktoré priniesli uskutočnené monitoringy, prispievajú k ďalšiemu skvalitňovaniu činnosti všetkých zložiek riadenia rezortu kultúry podieľajúcich sa na modelovaní, implementácii a vyhodnocovaní kultúrnej politiky v Slovenskej republike.

1. Charakteristika riešenej výskumnej úlohy

Jednou z hlavných úloh Kultúrneho observatória NOC je pravidelné monitorovanie úrovne kultúrneho povedomia občanov Slovenskej republiky v oblasti ochrany a prezentácie kultúrneho dedičstva, umeleckej tvorby a v poskytovaní kultúrnych služieb. Táto úloha vyplýva zo začlenenia činnosti Kultúrneho observatória do cyklického procesu modelovania, implementácie a vyhodnocovania štátnej kultúrnej politiky, ktorého cieľom je pravidelná revízia uskutočňovanej kultúrnej politiky tak, aby táto politika kontinuálne korešpondovala so stavom vývoja spoločnosti Slovenskej republiky.

Uvedený proces prebieha vo fázach: príprava koncepcie kultúrnej politiky, implementácia kultúrnej politiky, monitorovanie kultúrnej politiky, vyhodnotenie kultúrnej politiky a aktuálna inovácia koncepcie kultúrnej politiky na nasledujúce obdobie.

Projekt implementácie kultúrnej politiky obsahuje systematické rozpracovanie priorít, strategických cieľov, opatrení a indikátorov úspešnosti pre jej jednotlivé oblasti v štruktúre:

- *Živá kultúra* (hudba, divadlo a tanec, film a audiovizuálna tvorba, literatúra a knižná kultúra, výtvarné umenie, architektúra, intermediálne aktivity),
- *Kultúrne dedičstvo* (pamiatkový fond a historické prostredie, nehmotné kultúrne dedičstvo, múzeá, galérie, knižnice),
- *Mediálne prostredie* (rozhlasové a televízne vysielanie, tlačené médiá a agentúry, nové médiá),
- *Transverzálne aspekty štátnej kultúrnej politiky* (podpora kultúry národnostných menšín, prezentácia kultúry v zahraničí, podpora kultúry Slovákov žijúcich v zahraničí, podpora kultúry pre deti a mládež, osвета, sociálna prevencia, voľnočasové aktivity, výchova, vzdelávanie, ľudské zdroje, ochrana a rozvoj štátneho jazyka, územná správa a samospráva).

2. Spôsob riešenia úlohy

Monitoring úrovne kultúrneho povedomia občanov Slovenskej republiky v oblasti ochrany a prezentácie kultúrneho dedičstva, umeleckej tvorby a v poskytovaní kultúrnych služieb sa uskutočňuje prostredníctvom empirického výskumu, ktorý na základe systému štandardných indikátorov umožňuje zaznamenať a odmerať úroveň výsledkov, resp. dosahov implementácie kultúrnej politiky v kultúrnom povedomí občanov Slovenskej republiky.

System indikátorov umožňuje na základe periodického uskutočňovania empirického výskumu zaznamenávať, merať a porovnávať efekty uskutočňovanej kultúrnej politiky v kultúrnom povedomí občanov v dlhodobej perspektíve. Tento systém ukazovateľov teda umožňuje monitorovať a hodnotiť efekty inštitucionálnej podpory tvorby, šírenia, ochrany a prezentácie kultúrnych hodnôt a kultúrnych služieb.

System indikátorov je zostavený na sledovanie efektov inštitucionálnej podpory poskytovanej v týchto oblastiach:

- hudba a koncertná činnosť,
- divadlo (činohra, opera, balet, muzikál, amatérske divadlo),
- film,
- múzeá, galérie, výstavy výtvarného umenia,
- folklórne podujatia, ľudovomelecke súbory,
- verejnoprávny Slovenský rozhlas,
- verejnoprávna Slovenská televízia,
- literatúra a knižná kultúra, knižnice,
- časopisy venované kultúre a umeniu.

System indikátorov kultúrneho povedomia občanov je navrhnutý a zostavený tak, aby na základe výpovedí respondentov empirického výskumu umožnil zisťovať, merať, porovnávať a hodnotiť:

- využívanie poskytovaných, resp. ponúkaných kultúrnych hodnôt obyvateľmi SR,
- hodnotenie vlastných možností podieľať sa na využívaní poskytovaných kultúrnych hodnôt obyvateľmi SR,
- hodnotenie poskytovaných kultúrnych hodnôt obyvateľmi SR,
- hodnotenie činnosti inštitúcií vytvárajúcich a/alebo poskytujúcich kultúrne hodnoty obyvateľmi SR,
- hodnotenie realizovanej kultúrnej politiky a jej výsledkov obyvateľmi SR.

System indikátorov je navrhnutý tak, aby umožnil jednoduché meranie, porovnávanie a hodnotenie parciálnych skutočností i celkového stavu kultúrneho povedomia občanov, ako aj zisťovanie súvislostí medzi inštitucionálnou podporou tvorby, šírenia, ochrany a prezentácie kultúrnych hodnôt a služieb v uplynulom polroku a dynamikou kultúrneho povedomia občanov.

Indikátormi jednotlivých oblastí sú tieto skutočnosti:

Využívanie poskytovaných kultúrnych hodnôt ako výsledkov inštitucionálnej podpory v uvedených oblastiach kultúrnej politiky obyvateľmi SR:

- respondentova frekvencia aktivít zameraných na recepciu kultúry a umenia (návštev koncertov, divadelných a filmových predstavení, výstav, múzeí, sledovanie rozhlasu

- a televízie, nakupovanie kníh a časopisov venovaných kultúre a umeniu atď.) za posledný polrok,
- množstvo peňazí, ktoré respondent v uplynulom polroku vydal na tieto aktivity,
 - porovnanie frekvencie týchto aktivít v uplynulom polroku s obvyklou (dlhodobou) frekvenciou respondenta,

Hodnotenie vlastných možností podieľať sa na tvorbe a prijímaní kultúrnych hodnôt a na kultúrnej politike obyvateľmi SR:

- respondentove prekážky participácie na kultúre (resp. na vyššie uvedených kultúrnych aktivitách),
- nutnosť cestovať mimo miesta bydliska za možnosťami (pasívne) participovať na kultúre,
- respondentovo hodnotenie možností participovať na kultúre v mieste bydliska (resp. v blízkosti bydliska) a všeobecne v SR,
- vybavenosť obce či mesta, v ktorom respondent žije, kultúrными zariadeniami,
- hodnotenie cenovej dostupnosti jednotlivých druhov kultúry a umenia respondentom,

Hodnotenie poskytovaných kultúrnych hodnôt ako výsledkov inštitucionálnej podpory v uvedených oblastiach kultúrnej politiky obyvateľmi SR:

- vplyv, prípadne dosah (impact) jednotlivých druhov kultúry a umenia, resp. v poslednom polroku v ich rámci vytvorených a verejne prezentovaných kultúrnych hodnôt (konkrétne koncerty, divadelné hry, literárne diela, rozhlasové a televízne relácie atď.) na respondenta,
- respondentovo hodnotenie všeobecnej umeleckej úrovne v SR vytváraných a poskytovaných hodnôt v jednotlivých oblastiach kultúry,

Hodnotenie činnosti inštitúcií vytvárajúcich a/alebo poskytujúcich kultúrne hodnoty v uvedených oblastiach kultúrnej politiky obyvateľmi SR:

- respondentovo hodnotenie umeleckej úrovne konkrétnych druhov kultúrnych hodnôt (koncertov, divadelných predstavení, rozhlasových a televíznych relácií, vydaných kníh atď.),

Hodnotenie realizovanej kultúrnej politiky a jej výsledkov v uvedených oblastiach obyvateľmi SR:

- respondentovo hodnotenie miery pozornosti, ktorú SR venuje konkrétnym druhom kultúry a umenia,
- respondentovo hodnotenie miery finančnej podpory, ktorú SR poskytuje konkrétnym druhom kultúry a umenia,
- respondentovo hodnotenie cenovej dostupnosti hodnôt poskytovaných v konkrétnych oblastiach kultúry a umenia.

Výsledkom operacionalizácie navrhnutého systému indikátorov kultúrneho povedomia občanov pre potreby empirického skúmania je dotazník, na základe ktorého sa s využitím siete anketárov NOC v decembri 2007 uskutočnil empirický výskum na reprezentatívnej vzorke obyvateľstva SR staršieho ako 15 rokov.

Všetky uvedené ukazovatele sú analyzované a interpretované vzhľadom na sociálno-demografické, sociálno-ekonomické, územné a ďalšie charakteristiky respondentov výskumu, ako aj vzhľadom na výskumom získané informácie o kultúrnom profile (charakteristikách) respondentov, ako sú napríklad ich výdaje na jednotlivé druhy kultúry a umenia, ich miera pasívnej a aktívnej participácie na kultúre a umení atď.

3. Charakteristika respondentov výskumu

3.1 Demografické a sociálno-ekonomické charakteristiky respondentov

Zloženie respondentov monitoringu výsledkov implementácie nástrojov kultúrnej politiky v oblasti kultúrneho povedomia občanov zodpovedá štruktúre obyvateľov SR vo veku 15 a viac rokov vo všetkých základných demografických a sociálno-ekonomických znakoch. Výskumnú vzorku tvorilo v novembri 2005 1466 osôb, v decembri 2006 1341 osôb a v decembri 2007 1439 osôb. V nasledujúcich tabuľkách uvádzame percentuálne zloženie výskumných vzoriek pri monitoringoch v novembri 2005, decembri 2006 a decembri 2007.

Zloženie respondentov podľa pohlavia

Pohlavie	2005	2006	2007
Muž	47,8%	47,9%	48,2%
Žena	52,2%	52,1%	51,8%

Zloženie respondentov podľa veku

Vek	2005	2006	2007
do 20 r.	14,0%	13,5%	14,2%
21-30 r.	18,9%	19,2%	18,0%
31-40 r.	15,7%	14,2%	15,3%
41-50 r.	20,0%	20,6%	19,9%
51-60 r.	14,0%	14,8%	15,1%
61 a viac	17,4%	17,7%	17,4%

Zloženie respondentov podľa vzdelania

Vzdelanie	2005	2006	2007
Základné	28,3%	28,2%	27,9%
Stredné bez maturity	29,0%	29,2%	29,3%
Úplné stredné s maturitou	32,1%	32,4%	32,1%
Vysokoškolské	10,6%	10,2%	10,7%

Zloženie respondentov podľa ekonomického postavenia

Ekonomické postavenie	2005	2006	2007
Pracujú na plný pracovný úväzok	44,0%	46,9%	48,0%
Pracujú na čiastočný pracovný úväzok	6,1%	4,1%	5,4%
Nezamestnaní	9,1%	8,1%	6,8%
Študenti	13,0%	12,9%	14,3%
Nepracujúci dôchodcovia	20,8%	21,0%	19,1%
Na materskej dovolenke	3,3%	3,5%	2,7%
V domácnosti	,7%	,9%	,7%
Iné	3,1%	2,6%	3,0%

Zloženie respondentov podľa mesačného príjmu domácnosti

Príjem domácnosti	2005	2006	2007
Do 6000 Sk	10,3%	5,8%	4,5%
Od 6 001 do 20 000 Sk	59,2%	54,4%	48,2%
Od 20 001 do 30 000 Sk	20,6%	26,5%	31,2%
Viac ako 30 000 Sk	9,9%	13,4%	16,1%

Zloženie respondentov podľa osobného príjmu

Osobný príjem	2005	2006	2007
Do 3000 Sk	12,0%	6,3%	4,4%
Od 3001 do 6000 Sk	39,1%	31,4%	25,4%
Od 6001 do 9000 Sk	33,3%	38,5%	40,8%
Viac ako 9000 Sk	15,6%	23,8%	29,4%

Zloženie respondentov podľa veľkosti sídla

Mesto - obec	2005	2006	2007
Väčšie mesto, veľkomesto	13,6%	13,4%	17,6%
Okraj väčšieho mesta, veľkomesta	7,9%	7,9%	7,1%
Stredne veľké alebo menšie mesto	36,5%	34,4%	33,0%
Dedina, osada	41,9%	44,3%	42,2%

Zloženie respondentov podľa národnosti

Národnosť	2005	2006	2007
slovenská	87,1%	87,4%	87,4%
maďarská	10,3%	10,3%	10,3%
rómska	1,0%	,9%	,7%
iná	1,6%	1,3%	1,6%

Vďaka tomu, že monitorings zodpovedali podľa všetkých demografických a sociálno-ekonomických charakteristík zloženiu obyvateľstva SR, považujeme ich za reprezentatívne pre Slovenskú republiku. Tieto znaky sú zároveň vo všetkých monitoringoch dostatočne zhodné (nevykazujú štatisticky významné odchýlky), ich výsledky sa teda dajú v plnom rozsahu vzájomne porovnávať.

3.2 Zdroje informácií o kultúrnych podujatiach

V monitoringoch sme zisťovali subjektívnu dôležitosť rôznych zdrojov informácií o kultúrnych podujatiach, programoch a udalostiach. Nasledujúca tabuľka ukazuje, že existujú tri rozhodujúce informačné kanály, prostredníctvom ktorých ľudia získavajú informácie z rôznych oblastí kultúrneho diania.

Odkiaľ najčastejšie získavate informácie o kultúrnych podujatiach, programoch, knihách ...?	2005	2006	2007
Od členov svojej rodiny	7,2%	8,7%	9,1%
Od priateľov a známych	18,4%	19,1%	18,7%
Z novín	14,1%	11,8%	11,3%
Z časopisov	4,4%	4,8%	3,9%
Z rozhlasu a televízie	14,4%	12,5%	14,6%
Z pútačov, plagátov a oznamov	18,5%	17,3%	15,9%
Z internetu	8,1%	13,1%	14,8%
Z iných zdrojov	1,2%	1,3%	,8%
Takéto informácie nevyhľadávam	13,6%	11,4%	10,9%

Výsledky monitorovaní potvrdzujú, že najčastejším kanálom informovania o kultúre je odovzdávanie informácií o kultúre medzi priateľmi a známymi. Na druhom mieste sú pútače, plagáty a oznamy a na treťom mieste masové médiá – rozhlas, televízia a denná tlač. Zisťujeme tiež rastúci význam internetu, ktorého informačný význam sa už v súčasnosti približuje významu tlačenej médií – novín, a každoročne sa zvyšuje.

3.3 Vybavenosť sídiel kultúrными zariadeniami

Pri monitorovaní výsledkov kultúrnej politiky zisťujeme aj to, či dopad kultúrnej politiky nie je zásadným spôsobom limitovaný infraštruktúrou kultúrnych zariadení v mestách a obciach. Podľa výsledkov výskumu patrí k súčasnej štandardnej vybavenosti obcí zariadenie určené na kultúrne podujatia (dom kultúry) a verejná knižnica. Ako naznačujú zistenia uvedené v tabuľke, možno predpokladať, že veľká časť miestnych kultúrnych zariadení má aj sálu vhodnú na divadelné predstavenia.

Vybavenosť obce	2005	2006	2007
Dom kultúry so spoločenskou sálou	92,2%	89,7%	91,1%
Divadlo alebo sála vhodná na divadelné predstavenia	76,5%	78,5%	79,2%
Sála vhodná na koncerty vážnej a inej hudby	64,7%	67,3%	64,5%
Kino	59,1%	58,9%	61,3%
Múzeum, galéria, výstavná sieň, pamätná izba	60,3%	60,2%	61,0%
Amfiteáter	38,5%	37,3%	36,0%
Verejná knižnica	93,8%	93,4%	95,5%

Takmer dve tretiny respondentov uvádzajú, že v ich obci existujú priestorové podmienky aj na usporiadanie hudobných koncertov. Na základe uvedených zistení sa možno domnievať, že infraštruktúra kultúrnych zariadení v súčasnosti nie je pre štátnu kultúrnu politiku obmedzujúcim činiteľom. Keď však porovnáваме poznatky o výdavkoch na kultúru s existujúcou kultúrnou infraštruktúrou, vystupuje do popredia iný problém. Veľká časť obyvateľov SR v súčasnosti obmedzila svoju participáciu na využívaní ponúkaných kultúrnych hodnôt iba na sledovanie televíznych a elektronickými médiami šírených programov, ktoré prípadne doplnuje príležitostnou kúpou knihy z oblasti beletrie alebo náučnej či odbornej literatúry.

3.4 Participácia na miestnej kultúre

Otázka účasti na miestnej kultúre dovoľuje zistiť, či sa uplatňovanie kultúrnej politiky v reálnom prostredí života ľudí stretáva s miestnymi, nezávisle organizovanými aktivitami, prípadne ako často sa uskutočňujú takéto nezávislé kultúrne aktivity. Z marketingového hľadiska ide o základné zistenie, ktoré dovoľuje odpovedať na otázku, aký podiel má ponúkaná miestna kultúra na celoštátnej ponuke kultúrnych hodnôt.

Na základe odpovedí respondentov na otázku, ktorou sme zisťovali členstvo v niektorom type organizácií venujúcich sa kultúrnej činnosti, je zrejmé, že miestna kultúra má v celkovej ponuke kultúrnych hodnôt v SR len marginálny význam.

Ste členom niektorej z nasledujúcich organizácií?	2005	2006	2007
Spevokol, spevácky zbor	6,3%	7,9%	8,2%
Tanečný súbor	2,8%	2,6%	3,8%
Amatérske (ochotnícke) divadlo	2,1%	1,9%	2,4%
Filmový alebo fotografický spolok	2,1%	2,2%	2,1%
Výtvarný klub, združenie, spolok	1,7%	1,3%	1,2%
Literárny klub, združenie, spolok	2,8%	2,5%	2,0%
Miestny odbor Matice slovenskej	3,9%	4,6%	4,3%
CSEMADOK alebo iné národnostné združenia	4,7%	4,7%	4,5%
Spolok tradičných alebo ľudových remesiel	1,2%	1,9%	1,4%
Organizácia pre prácu s deťmi a mládežou	7,5%	7,4%	8,2%

Výsledky monitoringov potvrdzujú, že najčastejšou formou miestnych kultúrnych aktivít je práca s deťmi a mládežou a zborový spev, pričom možno predpokladať, že časť speváckych zborov tvoria cirkevné spevokoly.

Osobitné postavenie si v miestnej kultúre udržiavajú tradičné kultúrne organizácie – Matica slovenská a CSEMADOK. Možno o nich predpokladať, že tam, kde fungujú ich miestne organizácie, ovplyvňujú celú miestnu kultúru. Veľkosť a zameranie tohto vplyvu však na základe výsledkov nášho výskumu nemôžeme posúdiť. Na základe údajov o výdavkoch a aktivite v organizáciách a združeniach miestnej kultúry môžeme konštatovať, že v tejto oblasti pôsobí relatívne početná skupina ľudí (približne 7-8% respondentov), ktorí sú výrazne aktívni vo viacerých kultúrnych organizáciách a združeniach. Dokumentujú to údaje o počte organizácií, ktorých členmi sú respondenti nášho prieskumu.

Členstvo v kultúrnych organizáciách a združeniach	2005	2006	2007
V žiadnej organizácii	78,7%	78,0%	77,9%
V jednej organizácii	17,1%	16,8%	16,7%
V dvoch organizáciách	3,3%	3,7%	3,8%
V troch a viac organizáciách	,8%	1,6%	1,6%

Podľa opakovane potvrdeného zistenia sa približne jedna štvrtina respondentov podieľa na činnosti niektorej miestnej organizácie. Približne 4% pôsobí v dvoch a okolo 2% v troch a viacerých organizáciách.

4. Zistenia monitoringu implementácie nástrojov kultúrnej politiky v oblasti kultúrneho povedomia občanov SR

4.1 Hudba a koncertná činnosť

Návšteva koncertov vážnej a inej hudby stále patrí medzi zriedkavé, resp. príležitostné kultúrne aktivity veľkej väčšiny našich občanov. Svedčí o tom i monitoringom zistená skutočnosť, že v roku 2007 na takéto aktivity takmer tri štvrtiny obyvateľov Slovenska (71,6% respondentov) nevydali ani korunu a viac ako desatina obyvateľov (11,2% respondentov) na ne vynaložila menej ako 200 Sk. Iba 9,9% respondentov monitoringu vydalo za návštevu koncertov vážnej alebo inej hudby 200 až 500 Sk a len minimum obyvateľov SR (7,3% respondentov) uviedlo, že v roku 2007 vynaložili na návštevu koncertov viac ako 500 Sk. Porovnanie so zisteniami predchádzajúcich monitoringov však ukazuje mierny vzostup celkových výdajov obyvateľstva na tento druh umenia.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Návšteva koncertov vážnej a inej hudby	Ziadny výdavok	1126	76,9%	974	72,9%	1029	71,6%
	Menej ako 200 Sk	139	9,5%	147	11,0%	161	11,2%
	Od 200 do 500 Sk	128	8,7%	138	10,3%	142	9,9%
	Viac ako 500 Sk	71	4,8%	77	5,8%	105	7,3%
	SPOLU	1464	100,0%	1336	100,0%	1437	100,0%

Výpovede respondentov decembrového monitoringu ukazujú, že iba 20,6% obyvateľov Slovenska navštívilo koncert vážnej alebo inej hudby aspoň raz za pol roka a 8,4% obyvateľov raz za rok. Možno teda konštatovať, že v roku 2007 - napriek nárastu v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi - patrila medzi pravidelnejších návštevníkov koncertov vážnej alebo inej hudby iba asi pätina obyvateľov SR.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Ako často vo všeobecnosti navštevujete koncerty vážnej a inej hudby?	Jedenkrát za mesiac alebo častejšie	53	3,6%	38	2,8%	57	4,0%
	Jedenkrát za pol roka	186	12,7%	229	17,1%	238	16,6%
	Jedenkrát za rok	129	8,8%	106	7,9%	121	8,4%
	Zriedkakedy	452	31,0%	448	33,5%	488	34,1%
	Nikdy	639	43,8%	516	38,6%	529	36,9%
	SPOLU	1459	100,0%	1337	100,0%	1433	100,0%

Častejšími návštevníkmi takýchto kultúrnych podujatí sú podľa zistení monitoringov najmä ženy, ľudia vo veku od 15 do 35 rokov, osoby s vysokoškolským vzdelaním a s vyššími príjmami (čistý mesačný príjem ich domácnosti prevyšuje 20 000 Sk mesačne) a obyvatelia miest. Len výnimočne navštevujú koncerty ľudia nad 60 rokov a osoby so základným vzdelaním.

V najnovšom monitoringu až 9,3% respondentov konštatovalo, že v priebehu uplynulého roka boli na koncerte vážnej alebo inej hudby častejšie ako obvyčajne. To by, aj v kontexte zistení predchádzajúcich monitorovaní, predstavovalo pomerne výrazný nárast. Zistenia doteraz uskutočnených monitorovaní - najmä skutočnosť, že okolo 90% ich respondentov potvrdilo nezmenenú frekvenciu svojich návštev týchto podujatí - však zároveň ukazujú, že návšteva takýchto podujatí patrí stále k výnimočným kultúrnym aktivitám väčšiny obyvateľov Slovenskej republiky.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Boli ste v priebehu uplynulého roka na koncerte častejšie ako obvykle?	Ano	101	6,9%	125	9,4%	133	9,3%
	Nie	1313	90,3%	1177	88,3%	1261	88,1%
	Neviem posúdiť	40	2,8%	31	2,3%	38	2,7%
	SPOLU	1454	100,0%	1333	100,0%	1432	100,0%

Najväčší ohlas medzi návštevníkmi koncertov v roku 2007 mali najmä koncerty vážnej hudby (vystúpenia symfonických a komorných orchestrov, spevácke recitály, vystúpenia speváckych zborov, súťaže a prehliadky vážnej hudby) – najviac zaujali 15,8% respondentov monitoringu. Koncerty domácich skupín populárnej hudby mali najväčší ohlas medzi 6,4% respondentov, koncerty zahraničných skupín a zahraničných spevákov populárnej hudby, ako aj koncerty ľudovej hudby mali zhodne najväčší ohlas medzi 5,6% opýtaných. Festivaly, resp. prehliadky interpretov populárnej hudby (ako sú napríklad festivaly Pohoda, Hodokvas, Rock fest, Technopárty atď.) najviac zaujali 5,4% a koncerty domácich spevákov populárnej hudby 5,1% respondentov.

Ako najčastejšie prekážky znemožňujúce im zúčastňovať sa (alebo častejšie sa zúčastňovať) koncertov vážnej alebo inej hudby respondenti – podobne ako v predchádzajúcich monitoringoch - uvádzali najmä vlastný nezáujem o koncerty, nedostatok voľného času, finančné dôvody, veľkú vzdialenosť miesta konania koncertov od ich bydliska, svoj zlý zdravotný stav a nevyhovujúcu ponuku koncertov. Iba 12,5% opýtaných uviedlo, že v tejto oblasti nemajú žiadne prekážky. V porovnaní so zistením predchádzajúceho monitoringu (9,6% respondentov) to však predstavuje pomerne výrazný posun.

		N	%
Čo je pre vás najväčšou prekážkou, keď chcete navštíviť koncert?	nemám záujem	396	27,6%
	nedostatok času	263	18,3%
	finančné dôvody	206	14,4%
	nemám prekážky	180	12,5%
	vzdialenosť od miesta bydliska	153	10,7%
	zdravotný stav	86	6,0%
	nevyhovujúca ponuka	65	4,5%
	iná prekážka	46	3,2%
	nedostatok informácií	40	2,8%
	SPOLU	1435	100,0%

Viac ako štvrtina respondentov monitoringu pritom hodnotila návštevu koncertu vážnej alebo inej hudby v roku 2007 ako pre nich cenovo nedostupnú. Pre 40,7% opýtaných sú návštevy koncertov cenovo dostupné a asi tretina z nich nevedela túto skutočnosť posúdiť. Zistenia doteraz uskutočnených monitorovaní však ukazujú, že podiel ľudí, pre ktorých je návšteva koncertu cenovo dostupná, postupne vzrastá (zaznamenaný nárast o 6% v priebehu troch rokov možno považovať za významný).

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je pre ľudí ako ste vy návšteva koncertu cenovo dostupná?	Ano	488	33,6%	479	35,9%	581	40,7%
	Nie	471	32,4%	407	30,5%	380	26,6%
	Neviem posúdiť	495	34,0%	447	33,5%	465	32,6%
	SPOLU	1454	100,0%	1333	100,0%	1426	100,0%

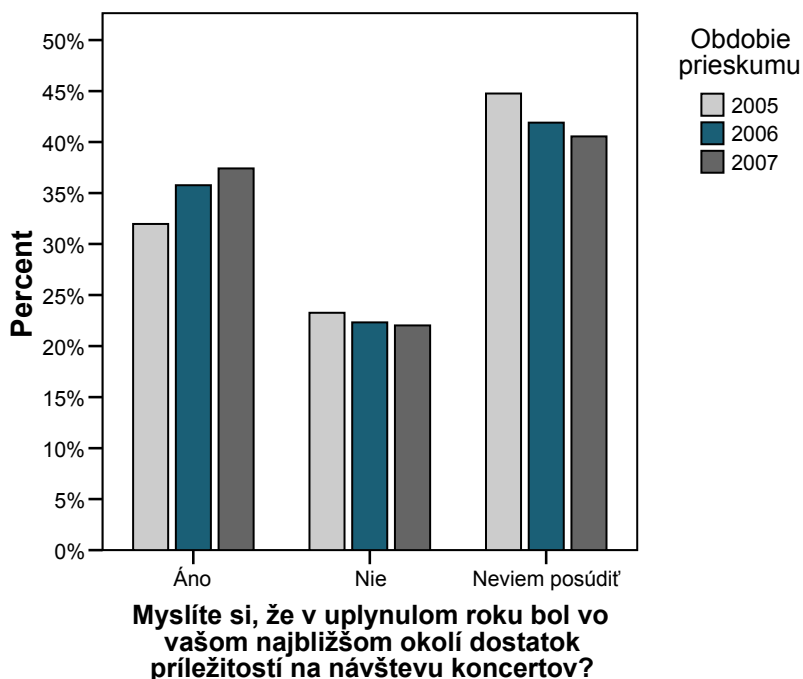
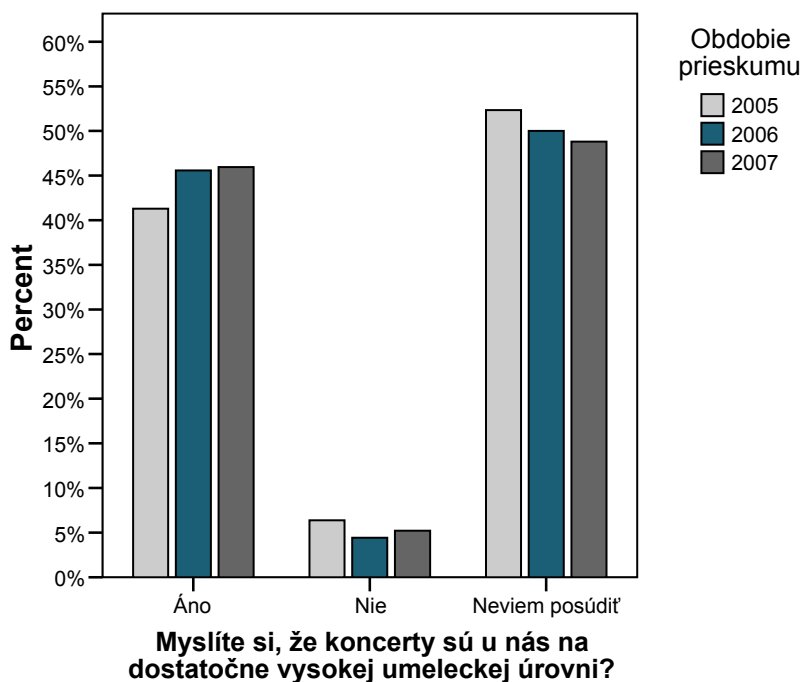
Možnosť navštíviť hudobný koncert v mieste svojho bydliska mala podľa zistení monitoringu viac ako tretina respondentov (36,4%), 33,6% z nich musela za návštevou takýchto podujatí cestovať menej ako hodinu a 16,6% opýtaných uviedlo, že musia cestovať viac ako hodinu. Aj podiel obyvateľov SR, ktorí majú možnosť navštíviť koncert vážnej či inej hudby v mieste svojho bydliska, teda podľa zistení monitoringov mierne vzrastá.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Musíte cestovať, keď chcete navštíviť koncert?	Nie, mám to v mieste bydliska	515	35,4%	508	37,9%	521	36,4%
	Áno, musím cestovať menej ako jednu hodinu	475	32,6%	457	34,1%	481	33,6%
	Áno, musím cestovať viac ako jednu hodinu	258	17,7%	218	16,3%	237	16,6%
	Neviem	207	14,2%	156	11,7%	193	13,5%
	SPOLU	1455	100,0%	1339	100,0%	1432	100,0%

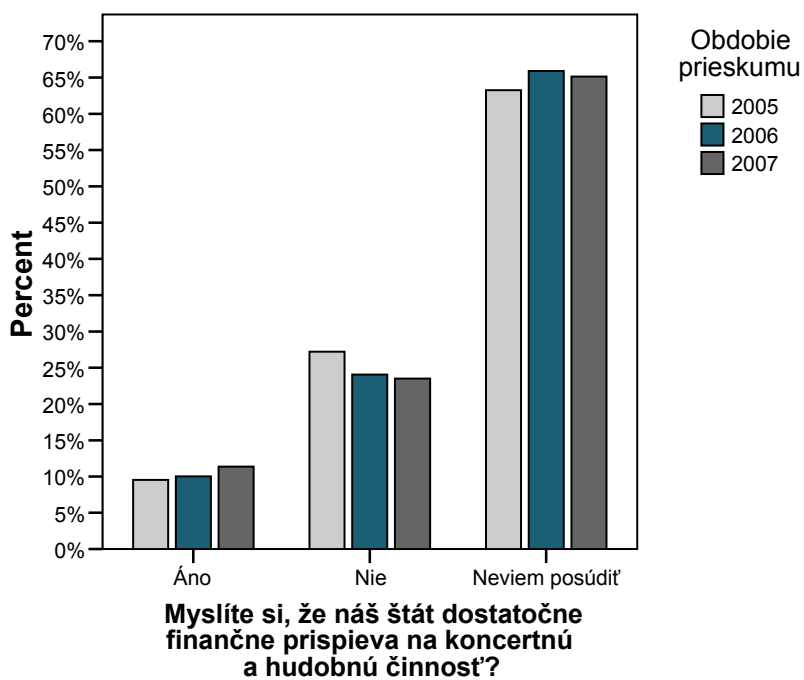
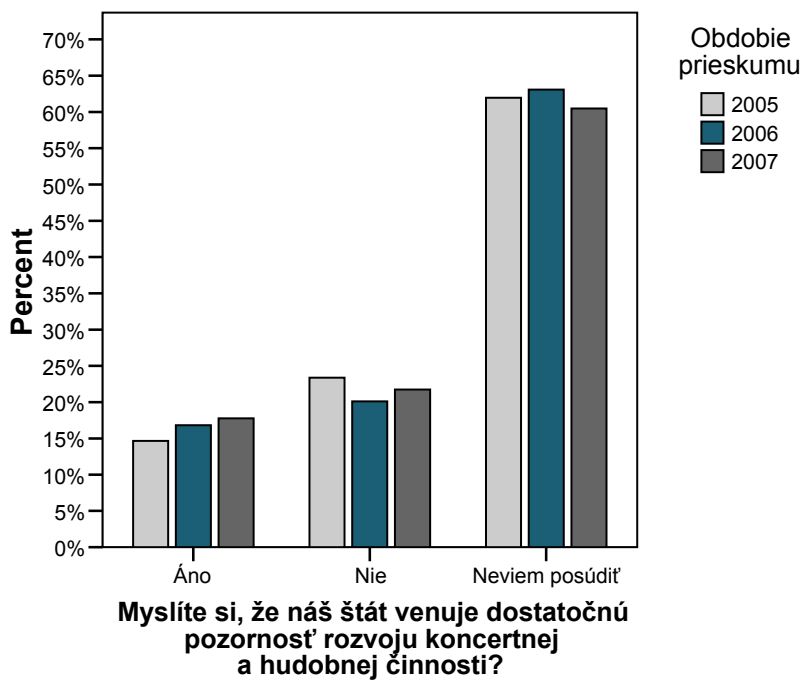
Viac ako dve tretiny (64,5%) respondentov tohto monitoringu pritom uviedli, že obec alebo mesto, v ktorom žijú, má sálu vhodnú na usporiadanie hudobných koncertov.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je v obci: sála vhodná na koncerty vážnej a inej hudby	Ano	944	64,7%	898	67,3%	923	64,5%
	Nie	515	35,3%	437	32,7%	508	35,5%
	SPOLU	1459	100,0%	1335	100,0%	1431	100,0%

Činnosť inštitúcií poskytujúcich hodnoty v oblasti vážnej a inej hudby hodnotili respondenti doteraz uskutočnených monitoringov vyhýbavo. Asi polovica z nich (53% v roku 2005, 50% v roku 2006 a 48,5% v roku 2007) nevedela posúdiť umeleckú úroveň koncertov vážnej a inej hudby a iba 41%, 45% a 45,5% z nich sa v tom čase domnievalo, že umelecká úroveň týchto koncertov je u nás dostatočne vysoká. Stále rastúca časť (32% v roku 2005, 35,5% v roku 2006 a 38,5% v roku 2007) respondentov však uvádzala, že v okolí ich bydliska bol dostatok príležitostí na návštevu koncertov a stále menšia časť opýtaných, blížiac sa k pätine z nich (23% v roku 2005, 22% v roku 2006 a 21,5% v roku 2007) mala opačný názor.

Realizovanú štátnu kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory hudobného umenia hodnotili respondenti monitoringov prevažne negatívne. Iba necelých 14% z nich v roku 2005, 17,4% v roku 2006 a 18,2% sa v roku 2007 nazdávalo, že náš štát venuje dostatočnú pozornosť rozvoju koncertnej a hudobnej činnosti a až 28%, 24% a 23% opýtaných si myslelo opak. Ešte menšia časť opýtaných (9,5% v roku 2005, 10% v roku 2006 a 11,4% v roku 2007) sa domnievala, že náš štát dostatočne finančne prispieva na koncertnú a hudobnú činnosť a až 27,2% v roku 2005, 24,1% v roku 2006 a 23,5% v roku 2007 zastávalo opačný názor.

4.2 Divadlo (činohra, opera, balet, muzikál, amatérske divadlo)

Návšteva divadla je kultúrnou aktivitou iba asi tretiny občanov Slovenskej republiky. Vypovedá o tom i monitoringom zistená skutočnosť, že v roku 2007 takmer dve tretiny (65,1%) respondentov nevydali na návštevu divadelných predstavení žiadne peniaze. Menej ako 200 Sk v tomto období vynaložilo na divadelné umenie 14,3% opýtaných, od 200 do 500 Sk 13,8% respondentov a iba 6,7% opýtaných vydalo za návštevy divadelných predstavení viac ako 500 Sk. Porovnanie so zisteniami predchádzajúcich monitoringov ukazuje, že situácia v tejto oblasti sa menila len minimálne (pravidelnejší návštevníci divadla vynaložili na túto aktivitu viac peňazí).

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Návšteva divadiel (činohry, opery, baletu, amatérskych súborov atď.)	Ziadny výdavok	968	66,1%	880	65,8%	936	65,1%
	Menej ako 200 Sk	262	17,9%	215	16,1%	206	14,3%
	Od 200 do 500 Sk	171	11,7%	173	12,9%	199	13,8%
	Viac ako 500 Sk	63	4,3%	70	5,2%	96	6,7%
	SPOLU	1464	100,0%	1338	100,0%	1437	100,0%

Podľa zistení tohto monitorovania iba o niečo viac ako pätina obyvateľov Slovenska (21% respondentov) navštevovala divadelné predstavenia aspoň raz za pol roka a iba o niečo viac ako desatina obyvateľov (11,3% respondentov) raz za rok. Možno teda konštatovať, že v roku 2007 - podobne ako v predchádzajúcich dvoch rokoch - divadelné predstavenia pravidelnejšie navštevovala len asi tretina obyvateľov SR.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Ako často vo všeobecnosti navštevujete divadelné predstavenia?	Jedenkrát za mesiac alebo častejšie	50	3,4%	32	2,4%	40	2,8%
	Jedenkrát za pol roka	243	16,6%	231	17,3%	260	18,2%
	Jedenkrát za rok	167	11,4%	161	12,0%	162	11,3%
	Zriedkakedy	589	40,3%	569	42,5%	612	42,8%
	Nikdy	412	28,2%	345	25,8%	355	24,8%
	SPOLU	1461	100,0%	1338	100,0%	1429	100,0%

Častejšími návštevníkmi takýchto kultúrnych podujatí boli podľa zistení monitoringov najmä ženy, ľudia vo veku od 21 do 50 rokov, osoby so stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním. Častejšie navštevovali divadelné predstavenia ľudia, ktorých domácnosti majú čistý mesačný príjem nad 20 000 Sk a obyvatelia veľkých miest.

Iba 7,2% respondentov monitoringu (v predchádzajúcich rokoch to bolo 7% a 8,9%) pritom konštatovalo, že v priebehu uplynulého roka boli na divadelnom predstavení častejšie ako obvykle. Okolo 90% respondentov monitorovaní pritom uviedlo, že ich frekvencia návštev divadelných predstavení sa nezmenila. Návšteva takýchto podujatí teda v rokoch 2005, 2006 a 2007 patrila skôr k výnimočným kultúrnym aktivitám veľkej väčšiny obyvateľov SR.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Boli ste v priebehu uplynulého roka na divadelnom predstavení častejšie ako obvykle?	Áno	102	7,0%	119	8,9%	103	7,2%
	Nie	1320	90,4%	1189	89,1%	1298	90,6%
	Neviem posúdiť	38	2,6%	27	2,0%	32	2,2%
	SPOLU	1460	100,0%	1335	100,0%	1433	100,0%

Medzi návštevníkmi divadelných predstavení mali - podobne ako v predchádzajúcich monitorovaných obdobiach - v roku 2007 z dramatických žánrov najväčší ohlas muzikály, spevohry a operety (uviedlo ich 14,1% respondentov) a činoherné predstavenia - komédie (13,5%) a drámy či tragédie (9,5%). Výrazne nižší ohlas mali amatérske a alternatívne divadlo (uviedli ich 4% respondentov), bábkové divadlo (3,3%), balet (2,7%) a opera (2% opýtaných).

Spomedzi prekážok sťažujúcich, resp. znemožňujúcich im navštevovať (alebo častejšie navštevovať) divadelné predstavenia, respondenti tohto monitoringu najčastejšie uvádzali svoj nezujem o tento druh umenia, nedostatok voľného času, finančné dôvody a veľkú vzdialenosť miesta divadelného predstavenia od svojho bydliska. Iba 13,2% z nich (v roku 2006 to bolo 10,8%) uviedla, že nemajú prekážky, ktoré by im bránili navštíviť divadelné predstavenie.

		N	%
Co je pre vás najväčšou prekážkou, keď chcete navštíviť divadelné predstavenie?	nemám záujem	304	21,2%
	nedostatok času	279	19,4%
	finančné dôvody	205	14,3%
	vzdialenosť od miesta bydliska	198	13,8%
	nemám prekážky	190	13,2%
	zdravotný stav	88	6,1%
	iná prekážka	63	4,4%
	nevyhovujúca ponuka	61	4,2%
	nedostatok informácií	48	3,3%
SPOLU	1436	100,0%	

V roku 2007 hodnotilo návštevu divadelného predstavenia ako pre seba cenovo dostupnú až 44,3% respondentov (v roku 2006 to bolo 40,8% a v roku 2005 iba 37% respondentov), a iba 28,2% opýtaných uviedlo opačnú odpoveď (v roku 2006 to bolo 31,1% a v roku 2005 až 36,5% respondentov). Aj návšteva divadla sa teda stáva pre čoraz väčšiu časť obyvateľov SR - podľa ich názoru - cenovo dostupnou. Viac ako štvrtina respondentov monitoringov pritom nevedela túto skutočnosť posúdiť.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je pre ľudí ako ste vy návšteva divadelného predstavenia cenovo dostupná?	Áno	540	37,0%	546	40,8%	635	44,3%
	Nie	532	36,5%	417	31,1%	404	28,2%
	Neviem posúdiť	387	26,5%	376	28,1%	395	27,5%
	SPOLU	1459	100,0%	1339	100,0%	1434	100,0%

Možnosť navštíviť divadelné predstavenie v mieste svojho bydliska malo v roku 2007 podľa zistení monitoringu až 38% respondentov, viac ako tretina opýtaných (35,3%) musí za návštevou takéhoto podujatia cestovať menej ako hodinu a asi pätina (20,3%) respondentov uviedla, že musia cestovať viac ako hodinu.

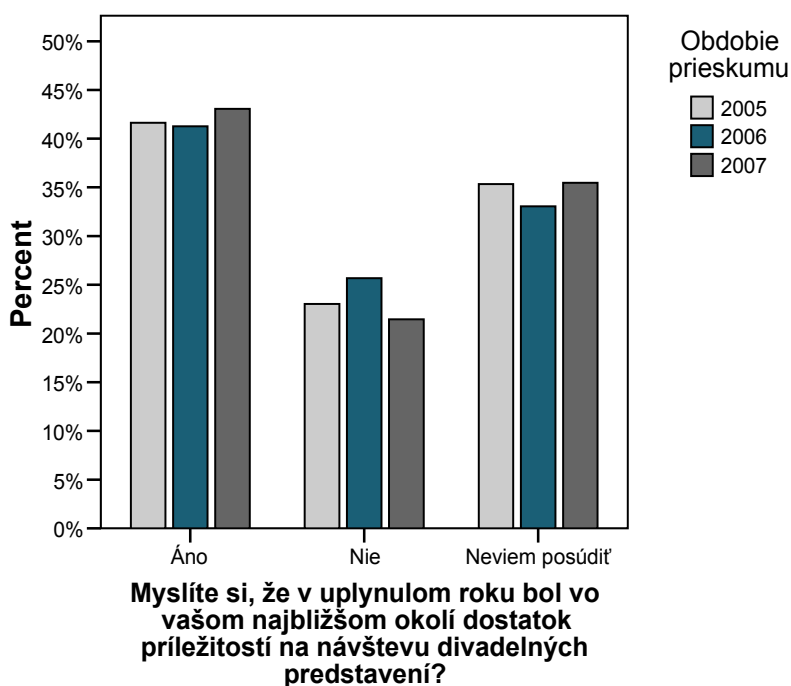
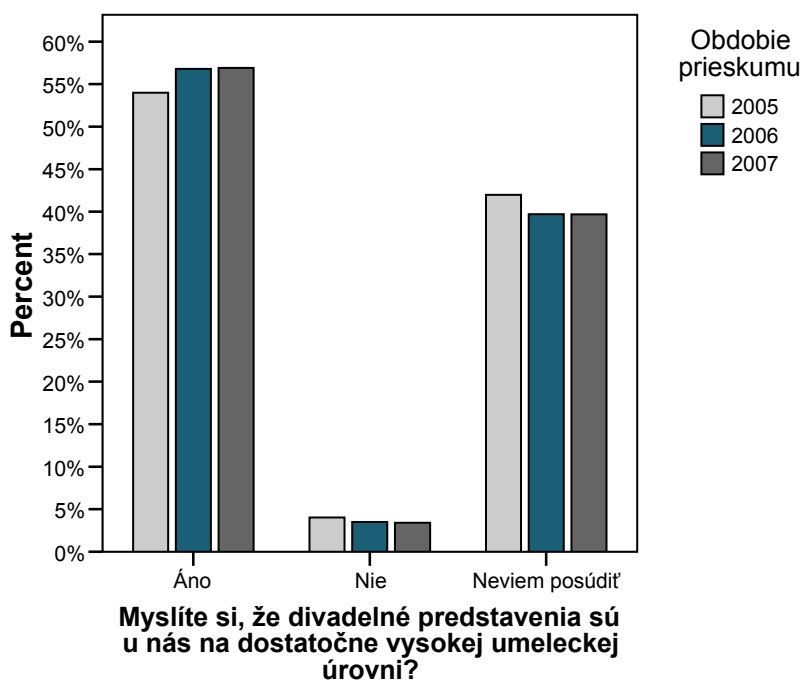
		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Musíte cestovať, keď chcete navštíviť divadelné predstavenie?	Nie, mám to v mieste bydliska	558	38,4%	532	39,9%	542	38,0%
	Áno, musím cestovať menej ako jednu hodinu	468	32,2%	455	34,2%	503	35,3%
	Áno, musím cestovať viac ako jednu hodinu	326	22,5%	275	20,6%	289	20,3%
	Neviem	100	6,9%	70	5,3%	92	6,5%
	SPOLU	1452	100,0%	1332	100,0%	1426	100,0%

Divadlo alebo sálu vhodnú na uskutočnenie divadelného predstavenia majú pritom v mieste svojho bydliska viac než tri štvrtiny (79,2%) respondentov monitoringu.

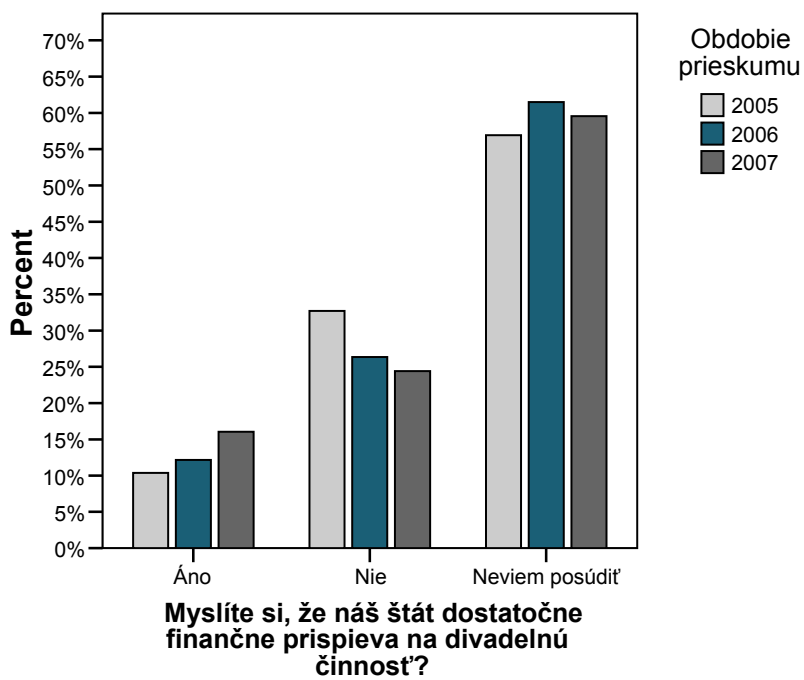
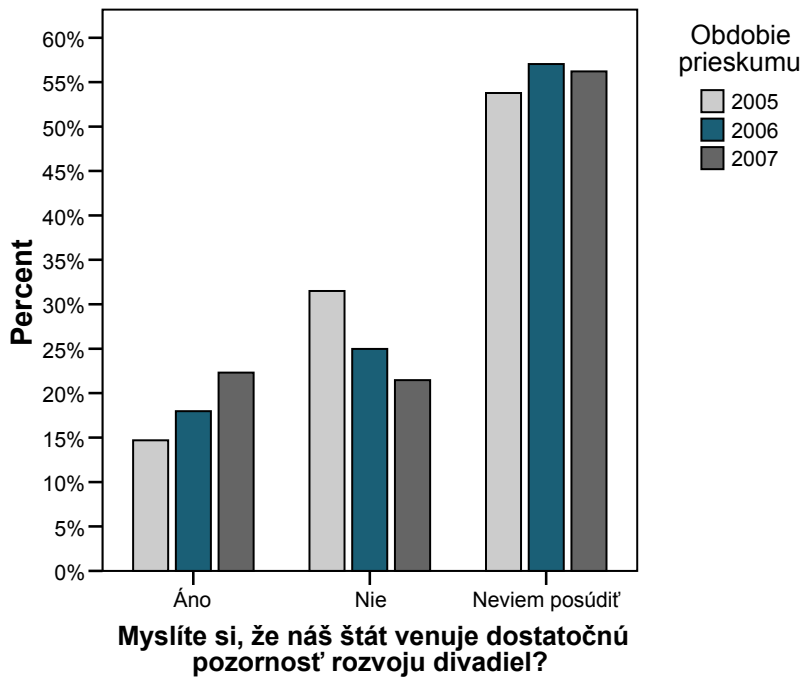
		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je v obci: divadlo alebo sála vhodná na divadelné predstavenia	Áno	1119	76,5%	1049	78,5%	1135	79,2%
	Nie	343	23,5%	288	21,5%	298	20,8%
	SPOLU	1462	100,0%	1337	100,0%	1433	100,0%

Činnosť inštitúcií poskytujúcich hodnoty v oblasti divadelného umenia hodnotili respondenti doteraz uskutočnených monitoringov skôr pozitívne. Viac ako polovica z nich (53,1% v roku 2005, 56,4% v roku 2006 a 57,2% v roku 2007) sa domnievala, že divadelné predstavenia sú u nás na dostatočne vysokej umeleckej úrovni, a iba 4% v roku 2005, 4,5% v roku 2006 a 3% z nich v roku 2007 hodnotili ich umeleckú úroveň negatívne. Pritom však až 41% respondentov v roku 2005, 38,5% v roku 2006 a 38,2% opýtaných v roku 2007 nevedelo úroveň kvality divadelných predstavení posúdiť.

Až 42% opýtaných v roku 2005, 41,5% v roku 2006 a 43,6% v roku 2007 uviedlo, že v blízkom okolí ich bydliska bol v sledovaných obdobiach dostatok príležitostí na návštevu divadla, kým opačný názor malo len 23,6% respondentov v roku 2005, 26,8% v roku 2006 a 21,4% opýtaných v roku 2007.

Realizovanú štátnu kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory divadelného umenia hodnotila väčšina respondentov monitoringov negatívne. Pritom sa však stále väčšia časť z nich (14,4% v roku 2005, 17,4% v roku 2006 a 22,5% v roku 2007) nazdávala, že náš štát venuje rozvoju divadiel dostatočnú pozornosť a stále menšia časť opýtaných (32,2% v roku 2005, 25,1% v roku 2006 a 21,4% v roku 2007) si myslela opak. Podobne malá, no stále sa zväčšujúca časť respondentov (10,4% v roku 2005, 12,2% v roku 2006 a 16% v roku 2007) sa domnievala, že náš štát dostatočne finančne prispieva na divadelnú činnosť, a stále menšia časť z nich (32,7% v roku 2005, 26,3% v roku 2006 a 24,4% v roku 2007) zastávala opačný názor. Porovnanie zistení doteraz uskutočnených monitoringov teda ukazuje i to, že respondenti hodnotili túto oblasť štátnej kultúrnej politiky čoraz pozitívnejšie.

4.3 Film

Návšteva filmových predstavení dlho patrila medzi najdostupnejšie a najčastejšie uskutočňované kultúrne aktivity našich občanov. Zistenia najnovšieho monitoringu však ukazujú, že v roku 2007 na tento druh umenia viac ako polovica obyvateľov Slovenska (61,2% respondentov) neminula nijaké peniaze a ďalšia necelá pätina (18,2%) respondentov vynaložila na vstupenky do kina v tomto období menej ako 200 Sk. Iba 15,8% opýtaných vydalo na návštevy kina 200 až 500 Sk a len 4,8% viac ako 500 Sk. Porovnanie so zisteniami predchádzajúcich monitoringov pritom ukazuje, že výdavky obyvateľov SR na návštevy filmových predstavení sa v posledných troch rokoch výraznejšie nezmenili.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Návšteva filmových predstavení	Ziadny výdavok	927	63,4%	801	59,9%	880	61,2%
	Menej ako 200 Sk	280	19,2%	297	22,2%	262	18,2%
	Od 200 do 500 Sk	183	12,5%	179	13,4%	228	15,8%
	Viac ako 500 Sk	72	4,9%	60	4,5%	69	4,8%
	SPOLU	1462	100,0%	1337	100,0%	1439	100,0%

Podľa zistení monitorovania v roku 2007 iba o niečo viac ako desatina obyvateľov Slovenska (11,1% respondentov) navštevovala filmové predstavenia aspoň raz mesačne, ďalšia necelá pätina (17,8% respondentov) aspoň raz za pol roka a 5,5% opýtaných aspoň raz za rok. Porovnanie so zisteniami predchádzajúcich monitoringov umožňuje konštatovať, že v rokoch 2005 až 2007 sa podiel pravidelných, zriedkavých a výnimočných návštevníkov filmových predstavení významnejšie nezmenil.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Ako často vo všeobecnosti navštevujete filmové predstavenia?	Jedenkrát za mesiac alebo častejšie	182	12,5%	132	9,9%	158	11,1%
	Jedenkrát za pol roka	240	16,4%	258	19,3%	255	17,8%
	Jedenkrát za rok	81	5,5%	70	5,2%	79	5,5%
	Zriedkakedy	543	37,2%	506	37,9%	535	37,4%
	Nikdy	414	28,4%	368	27,6%	402	28,1%
	SPOLU	1460	100,0%	1334	100,0%	1429	100,0%

Častejšími návštevníkmi filmových predstavení sú podľa zistení monitoringov najmä ľudia vo veku od 15 do 35 rokov, ktorí majú úplné stredoškolské alebo vysokoškolské vzdelanie, ľudia žijúci vo veľkých mestách a v domácnostiach s čistým mesačným príjmom prevyšujúcim 20 000 Sk.

O stabilizovanom stave v návštevnosti filmových predstavení v posledných troch rokoch najvýraznejšie vypovedajú monitorovaniami zistené veľké a takmer konštantné podiely respondentov, ktorí nemenia svoju frekvenciu návštevnosti filmových predstavení, a tiež malé rozdiely medzi zistenými počtami respondentov doteraz uskutočnených monitoringov, ktorí uviedli, že v priebehu uplynulého roka boli na filmovom predstavení častejšie ako obvyčajne (8,6% respondentov v roku 2005, 11,8% v roku 2006 a 9,8% opýtaných v roku 2007).

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Boli ste v priebehu uplynulého roka na filmovom predstavení častejšie ako obvykle?	Áno	125	8,6%	158	11,8%	141	9,8%
	Nie	1289	88,2%	1154	86,4%	1262	88,1%
	Neviem posúdiť	47	3,2%	23	1,7%	29	2,0%
	SPOLU	1461	100,0%	1335	100,0%	1432	100,0%

Spomedzi filmov uvádzaných v roku 2007 mali podľa zistení monitoringu najväčší ohlas, resp. úspech filmy Vratné láhve, Harry Potter 5, Piráti z Karibiku 3, Shrek 3, Simpsonovci a Kráľovná Alžbeta.

Ako najväčšie prekážky, ktoré im sťažujú, resp. znemožňujú navštevovať (alebo častejšie navštevovať) filmové predstavenia, respondenti – podobne ako v predchádzajúcich monitoringoch - najčastejšie uvádzali nedostatok voľného času, svoj nezáujem o filmové predstavenia a finančné dôvody, o niečo menej často aj nevyhovujúcu ponuku filmov a veľkú vzdialenosť kina od miesta svojho bydliska. Iba 15,5% opýtaných uviedlo, že nemajú žiadne prekážky, keď chcú navštíviť filmové predstavenie.

		N	%
Čo je pre vás najväčšou prekážkou, keď chcete navštíviť filmové predstavenie?	nedostatok času	304	21,2%
	nemám záujem	245	17,1%
	nemám prekážky	222	15,5%
	finančné dôvody	210	14,6%
	nevyhovujúca ponuka	168	11,7%
	vzdialenosť od miesta bydliska	135	9,4%
	zdravotný stav	72	5,0%
	iná prekážka	52	3,6%
	nedostatok informácií	26	1,8%
	SPOLU	1434	100,0%

Iba 27,9% respondentov tohto monitoringu pritom uviedlo, že návšteva filmového predstavenia je pre nich cenovo nedostupná (v roku 2006 to uviedlo 29,2% a v roku 2005 až 31,6% opýtaných). Na druhej strane, podiel respondentov, pre ktorých je návšteva kina finančne dostupná, v rokoch 2005 až 2007 narastal (47,5% v roku 2005, 48,2% v roku 2006 a 51,2% v roku 2007).

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je pre ľudí ako ste vy návšteva filmového predstavenia cenovo dostupná?	Áno	694	47,5%	641	48,2%	732	51,2%
	Nie	461	31,6%	389	29,2%	399	27,9%
	Neviem posúdiť	305	20,9%	301	22,6%	300	21,0%
	SPOLU	1460	100,0%	1331	100,0%	1431	100,0%

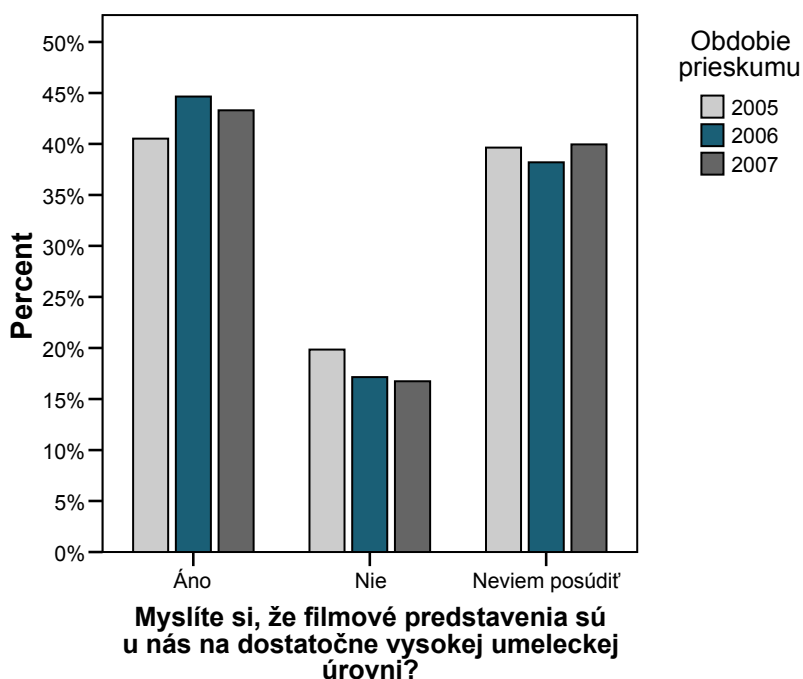
Možnosť navštíviť filmové predstavenie v mieste svojho bydliska mala podľa zistení monitoringu viac ako polovica obyvateľov (57,4% respondentov), 34,2% z nich muselo za návštevou kina cestovať menej ako hodinu a 6,6% opýtaných viac ako hodinu.

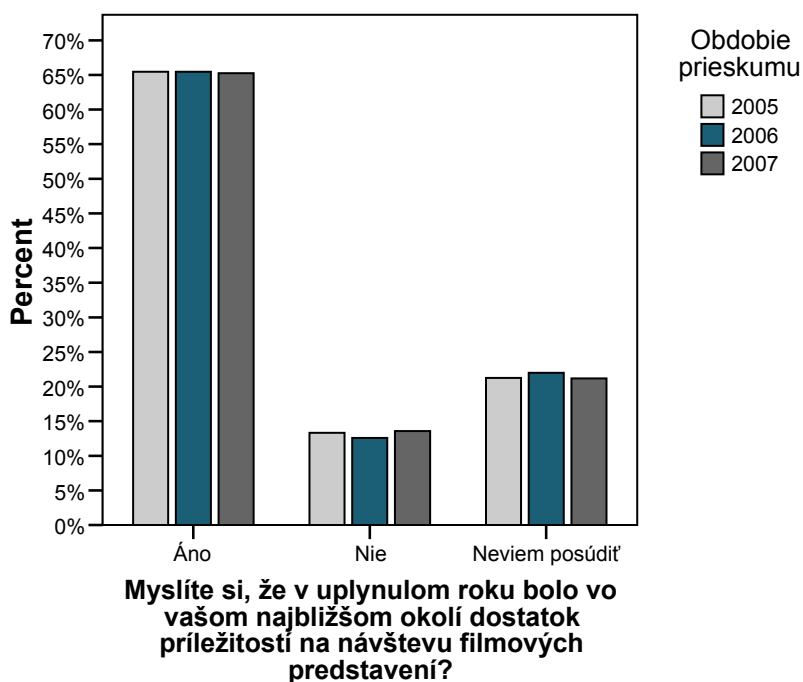
		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Musíte cestovať, keď chcete ísť do kina?	Nie, mám to v mieste bydliska	814	55,8%	741	55,5%	823	57,4%
	Áno, musím cestovať menej ako jednu hodinu	526	36,0%	512	38,4%	490	34,2%
	Áno, musím cestovať viac ako jednu hodinu	84	5,8%	63	4,7%	95	6,6%
	Neviem	36	2,5%	18	1,3%	25	1,7%
	SPOLU	1460	100,0%	1334	100,0%	1433	100,0%

Napriek informáciám o stále klesajúcom počte kinosál v SR, okolo 60% respondentov monitorovaných (v decembri 2007 to bolo 61,3% opýtaných) uvádzalo, že v ich obci alebo meste sa kino nachádza.

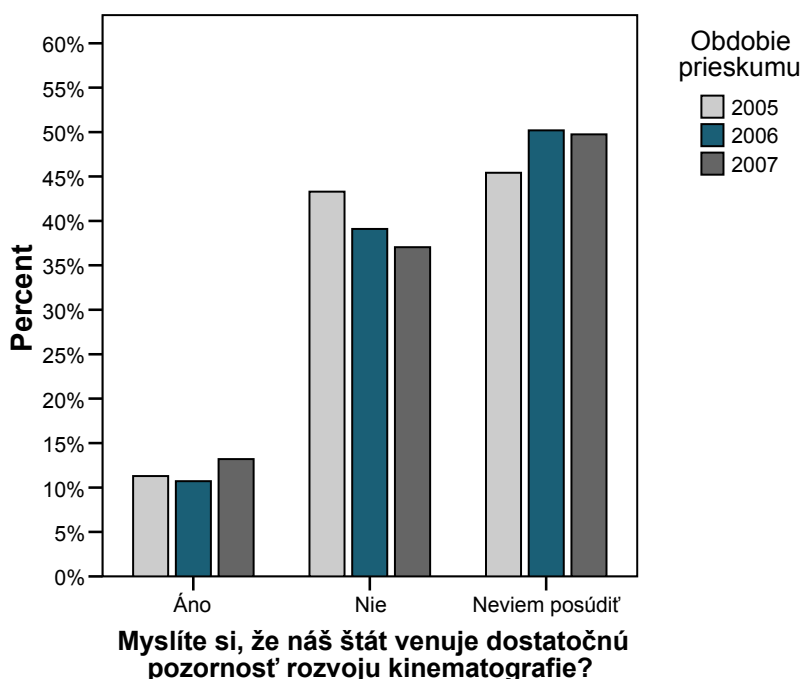
		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je v obci: kino	Áno	862	59,1%	788	58,9%	879	61,3%
	Nie	596	40,9%	549	41,1%	554	38,7%
	SPOLU	1458	100,0%	1337	100,0%	1433	100,0%

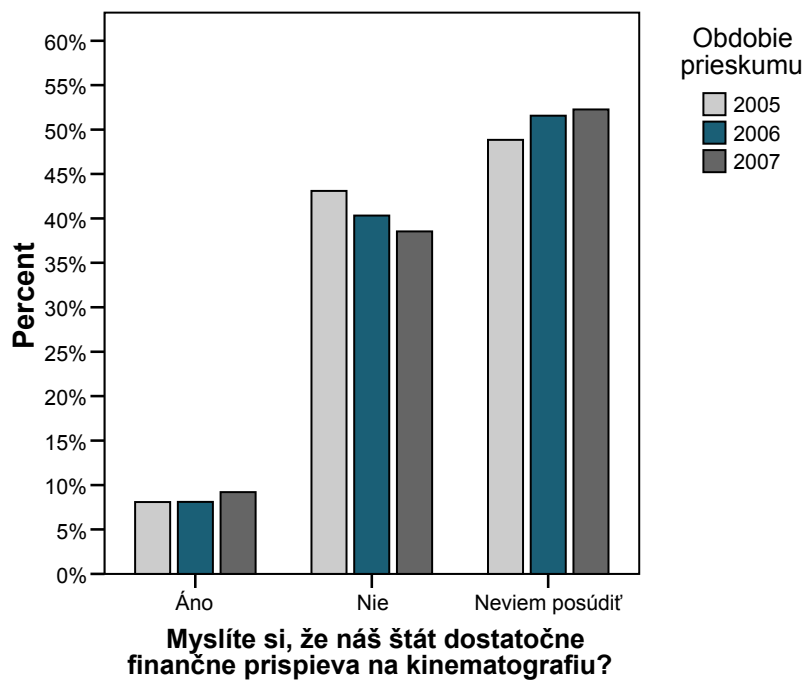
Činnosť inštitúcií pôsobiacich v oblasti filmového umenia a zábavy hodnotili respondenti doteraz uskutočnených monitoringov skôr pozitívne. Väčšia časť opýtaných (40 až 45% respondentov) sa domnievala, že filmy uvádzané na Slovensku sú na dostatočne vysokej umeleckej úrovni, menšia - a znižujúca sa časť z nich (v roku 2007 asi 16% respondentov) si myslela opak a ostatní nevedeli umeleckú úroveň uvádzaných filmov posúdiť. Pritom sa až dve tretiny respondentov monitoringov domnievali, že v okolí ich bydliska je dostatok príležitostí na návštevu kina. Opačný názor malo len 12% až 13% opýtaných.

Realizovanú kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory filmového umenia však väčšina respondentov monitoringov hodnotila negatívne. Iba o niečo viac ako desatina z nich (12% v roku 2005, 10,5% v roku 2006 a 12,7% v roku 2007) sa nazdávala, že náš štát venuje rozvoju kinematografie dostatočnú pozornosť. Väčšia, hoci stále znižujúca sa časť respondentov (43,4% v roku 2005, 38% v roku 2006 a 35,2% v roku 2007) zastávala opačný názor. Ešte menšia časť opýtaných (8,1% v roku 2005, 8,1% v roku 2006 a 9,2% v roku 2007) si myslela, že náš štát dostatočne finančne prispieva na rozvoj kinematografie. Väčšia, no znižujúca sa časť z nich (až 43,1% v roku 2005, 40,3% v roku 2006 a 38,5% v roku 2007) uviedla opačný názor. Najväčšia časť respondentov monitoringov pritom nevedela tieto skutočnosti posúdiť.

4.4 Múzeá, galérie a výstavy výtvarného umenia

Návšteva múzeí, galérií a výstav výtvarného umenia stále patrí medzi zriedkavé, resp. príležitostné kultúrne aktivity našich občanov. Svedčí o tom i skutočnosť, že v roku 2007 na takéto aktivity nevyňaložili tri štvrtiny obyvateľov Slovenska (75,1% respondentov monitoringu) ani korunu. Len 19,4% opýtaných vydalo v tomto období za návštevu múzeí, galérií alebo výstav do 200 Sk, 4,2% opýtaných 200 až 500 Sk a iba 1,3% respondentov viac ako 500 Sk.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Návšteva múzeí a výstav výtvarného umenia	Žiadny výdavok	1100	75,3%	1044	78,2%	1077	75,1%
	Menej ako 200 Sk	285	19,5%	227	17,0%	279	19,4%
	Od 200 do 500 Sk	61	4,2%	51	3,8%	60	4,2%
	Viac ako 500 Sk	15	1,0%	13	1,0%	19	1,3%
	SPOLU	1461	100,0%	1335	100,0%	1435	100,0%

Návšteva múzea a galérie je pre väčšinu obyvateľov SR aktivitou spojenou s dovolenkou. Podiel návštevníkov múzeí, galérií a výstav výtvarného umenia z celkového počtu obyvateľov SR je taký malý, že aj v reprezentatívnej vzorke obyvateľstva možno nájsť len minimálny počet záujemcov o tieto druhy kultúry a umenia. Podľa zistení doteraz uskutočnených monitoringov obyvatelia SR navštevujú múzeá, galérie a výstavy tak zriedkavo, že na základe reprezentatívnej vzorky obyvateľstva nemožno spoľahlivo identifikovať ani sociálno-demografické znaky, ktorými by sa dali charakterizovať návštevníci múzeí a výstav výtvarného umenia.

Iba 6,6% respondentov monitoringu uviedlo, že v roku 2007 navštívili múzeum alebo výstavu výtvarného umenia častejšie ako obvyčajne (v roku 2006 to uviedlo 6,4% a v roku 2005 7,8% opýtaných). Okolo 90% respondentov doteraz uskutočnených monitorovaní však pritom potvrdilo, že ich frekvencia návštev múzeí a výstav sa nezmenila. Najmä posledne uvedené zistenie vypovedá o pretrvávajúcom chápaní tejto aktivity a nemeniacom sa vzťahu obyvateľov Slovenska k výtvarnému umeniu a múzeám.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Navštívili ste v priebehu uplynulého roka niektoré múzeum alebo výstavu častejšie ako obvykle?	Ano	113	7,8%	85	6,4%	95	6,6%
	Nie	1306	89,6%	1212	90,7%	1299	90,7%
	Neviem posúdiť	39	2,7%	40	3,0%	38	2,7%
	SPOLU	1458	100,0%	1337	100,0%	1432	100,0%

Spomedzi múzeí alebo výstav mali v roku 2007 najväčší dosah, resp. ohlas tematické, časovo limitované výstavy (výstavy obrazov, fotografií, archeologické výstavy atď.), stále expozície Slovenského národného múzea i ďalších múzeí a tematické, časovo limitované výstavy inštalované v tomto roku v rôznych múzeách, galériách, alebo aj v iných výstavných priestoroch. O niečo menší ohlas mali stále expozície inštalované v slovenských zámkoch a hradoch a stále expozície miestnych galérií.

Ako najčastejšie prekážky znemožňujúce im navštíviť (alebo častejšie navštíviť) múzeum alebo výstavu respondenti monitoringu uvádzali najmä vlastný nezáujem o výstavy, nedostatok voľného času, veľkú vzdialenosť múzeí a galérií od miesta svojho bydliska a nedostatok informácií o takýchto kultúrnych podujatiach. Len 16% opýtaných uviedlo, že nemajú žiadne prekážky, ktoré by im znemožňovali navštíviť galérie a výstavy výtvarného umenia.

		N	%
Čo je pre vás najväčšou prekážkou, keď chcete navštíviť múzeum alebo výstavu?	nemám záujem	476	33,1%
	nedostatok času	231	16,1%
	nemám prekážky	230	16,0%
	vzdialenosť od miesta bydliska	148	10,3%
	nedostatok informácií	105	7,3%
	zdravotný stav	80	5,6%
	nevyhovujúca ponuka	73	5,1%
	finančné dôvody	56	3,9%
	iná prekážka	39	2,7%
SPOLU	1438	100,0%	

Takmer polovica, resp. polovica respondentov doteraz uskutočnených monitoringov (47,5% v roku 2005, 44,8% v roku 2006 a 50,3% v roku 2007) uviedla, že návšteva múzea alebo výstavy je pre nich cenovo dostupná. Opak uvádzala stále sa znižujúca časť, zhruba desatina opýtaných (12,9% v roku 2005, 10% v roku 2006 a 8% v roku 2007). Príznačné je, že okolo 40% respondentov (v roku 2006 až 45,2%) nevedelo z tohto hľadiska posúdiť výšku vstupného do múzea či galérie.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je pre ľudí ako ste vy návšteva múzea alebo výstavy cenovo dostupná?	Ano	694	47,5%	601	44,8%	723	50,3%
	Nie	189	12,9%	134	10,0%	115	8,0%
	Neviem posúdiť	579	39,6%	606	45,2%	599	41,7%
	SPOLU	1462	100,0%	1341	100,0%	1437	100,0%

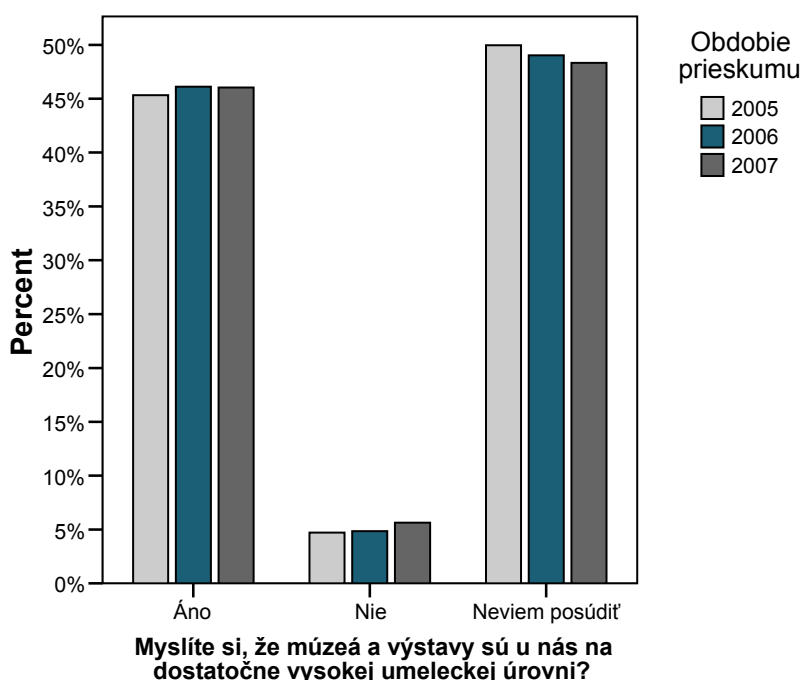
Múzea a galérie má pritom možnosť v mieste svojho bydliska navštíviť takmer polovica respondentov monitoringu, asi tretina z nich musí za návštevou múzea alebo galérie cestovať menej ako hodinu a asi desatina z nich musí cestovať viac ako hodinu.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Musíte cestovať, keď chcete navštíviť múzeum alebo výstavu?	Nie, mám to v mieste bydliska	672	46,0%	620	46,3%	642	44,7%
	Áno, musím cestovať menej ako jednu hodinu	479	32,8%	458	34,2%	471	32,8%
	Áno, musím cestovať viac ako jednu hodinu	195	13,3%	147	11,0%	187	13,0%
	Neviem	115	7,9%	113	8,4%	137	9,5%
	SPOLU	1461	100,0%	1338	100,0%	1437	100,0%

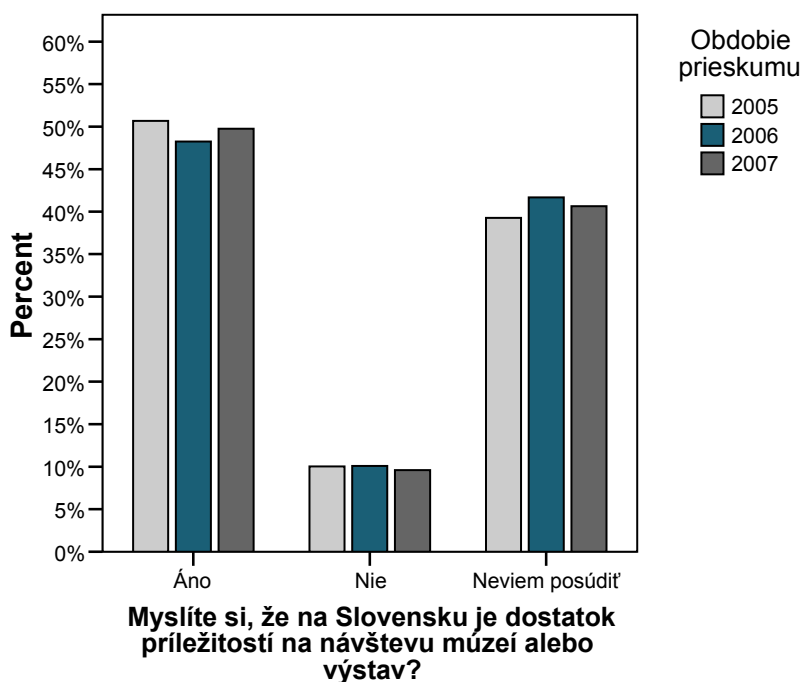
Okolo 60% respondentov doteraz uskutočnených monitoringov pritom uviedlo, že v meste alebo obci, v ktorej žijú, sa nachádza výstavná sieň, múzeum alebo pamätná izba.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je v obci: múzeum, galéria, výstavná sieň, pamätná izba	Ano	879	60,3%	806	60,2%	872	61,0%
	Nie	578	39,7%	532	39,8%	558	39,0%
	SPOLU	1457	100,0%	1338	100,0%	1430	100,0%

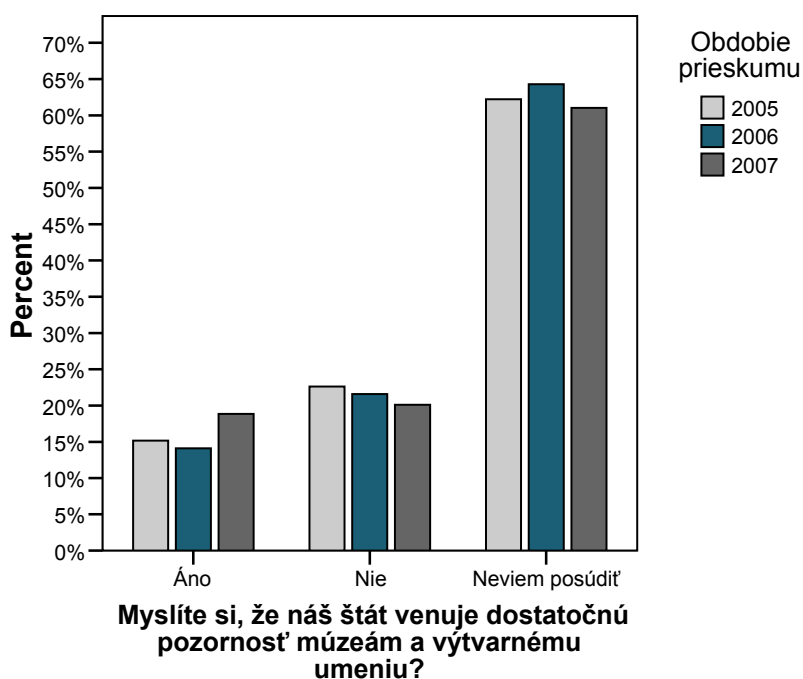
Činnosť inštitúcií poskytujúcich hodnoty v oblasti múzejníctva, výstavníctva a výtvarného umenia veľká časť respondentov monitoringov nedokázala ohodnotiť. Asi polovica z nich (48 až 50% respondentov) nevedela posúdiť úroveň kvality múzeí a výstav výtvarného umenia a 46% až 47% opýtaných sa domnievalo, že ich umelecká úroveň je u nás dostatočne vysoká.

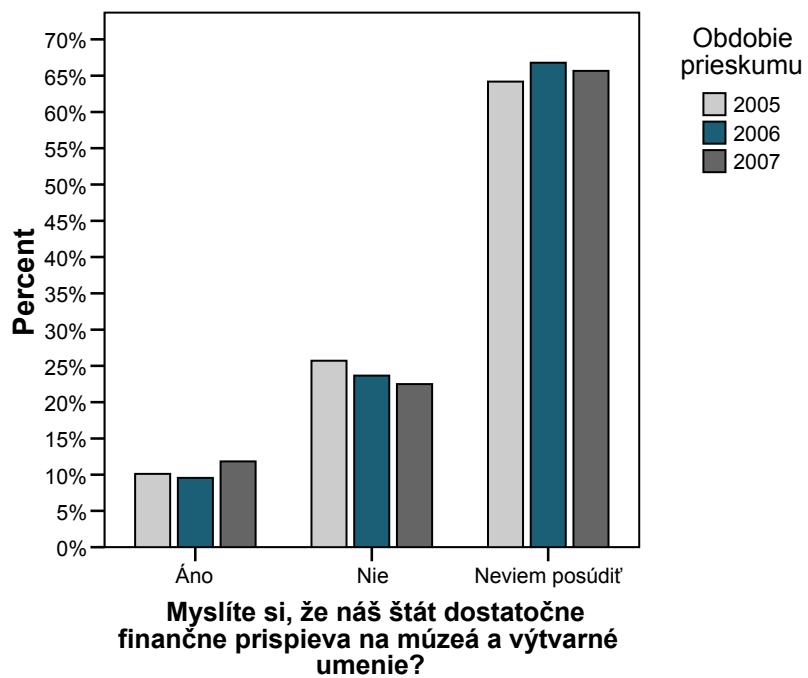

Asi polovica opýtaných (48 až 51%) si pritom myslela, že na Slovensku je dostatok príležitostí na návštevu výstav výtvarného umenia a múzeí. Opačný názor zastávala iba asi desatina respondentov monitoringov.

Ani realizovanú štátnu kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory múzejníctva, výstavníctva a výtvarného umenia väčšina respondentov monitoringov (60 až 64%) nevedela posúdiť. Malá časť (13 až 18%) opýtaných nazdávala, že náš štát venuje dostatočnú pozornosť múzeám a výtvarnému umeniu a približne pätina opýtaných (20 až 23%) si myslela opak. Ešte menšia časť respondentov (10,1% v roku 2005, 9,6% v roku 2006 a 11,8% v roku 2007) sa domnievala, že náš štát dostatočne finančne prispieva na múzeá a výtvarné umenie, a necelá štvrtina z nich (25,7% v roku 2005, 23,7% v roku 2006 a 22,5% v roku 2007) zastávala opačný názor.

4.5 Folklórne podujatia a ľudovumelecké súbory

Návšteva folklórnych podujatí a vystúpení ľudovumeleckých súborov patrí medzi zriedkavé, resp. príležitostné kultúrne aktivity našich občanov. V roku 2007 na takéto aktivity nevyvalovali takmer tri štvrtiny obyvateľov Slovenska (71,8% opýtaných) nijaké peniaze. Iba 18,5% respondentov monitoringu vydalo na návštevy folklórnych podujatí a vystúpení ľudovumeleckých súborov do 200 Sk, 7,5% opýtaných vynaložilo za túto aktivitu 200 až 500 Sk a len 2,2% respondentov viac ako 500 Sk. Porovnanie výdavkov respondentov monitorovaných na tieto kultúrne aktivity však predsa len umožňuje konštatovať ich mierny nárast.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Návšteva folklórnych podujatí a vystúpení ľudových súborov	Ziadny výdavok	1105	75,5%	1013	75,8%	1033	71,8%
	Menej ako 200 Sk	268	18,3%	240	18,0%	266	18,5%
	Od 200 do 500 Sk	72	4,9%	70	5,2%	108	7,5%
	Viac ako 500 Sk	19	1,3%	14	1,0%	32	2,2%
	SPOLU	1464	100,0%	1337	100,0%	1439	100,0%

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, iba 9,4% respondentov monitoringu pritom konštatovalo, že v priebehu uplynulého roka navštívilo folklórne podujatie alebo vystúpenie ľudového súboru častejšie ako obvykle. Návšteva takýchto podujatí teda i v roku 2007 patrila skôr k výnimočným kultúrnym aktivitám väčšiny obyvateľov SR.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Navštívili ste v priebehu uplynulého roka folklórne podujatie alebo vystúpenie ľudového súboru častejšie ako obvykle?	Ano	137	9,4%	135	10,1%	135	9,4%
	Nie	1273	87,4%	1157	86,8%	1250	87,4%
	Neviem posúdiť	47	3,2%	41	3,1%	46	3,2%
	SPOLU	1457	100,0%	1333	100,0%	1431	100,0%

Folklórne podujatie alebo vystúpenie ľudového súboru navštívila v roku 2007 taká malá časť respondentov monitoringu, že na základe výskumnej vzorky nemožno robiť závery o sociálno-demografických charakteristikách návštevníkov týchto podujatí.

Spomedzi navštívených folklórnych podujatí mali v roku 2007 najväčší dosah, resp. ohlas vystúpenia súborov Lúčnica, SEUK i ďalších slovenských folklórnych súborov a folklórne prehliadky, festivaly a slávnosti tradičných zvykov, ako sú folklórne festivaly a prehliadky vo Východnej, v Detve, v Myjave atď. Menší ohlas mali vystúpenia dychových hudieb a iných súborov, ktorých činnosť je na hranici ľudového umenia.

Ako najčastejšie prekážky, ktoré im znemožňujú navštíviť (alebo častejšie navštevovať) folklórne podujatia alebo vystúpenia ľudových súborov, respondenti monitoringu uvádzali najmä svoj nezáujem o folklór a folklórne podujatia, nedostatok voľného času, veľkú vzdialenosť miest konania takýchto podujatí od svojho bydliska, nedostatok informácií o konaní takýchto podujatí, svoj zlý zdravotný stav a finančné dôvody.

Iba 18,4% z nich uviedlo, že nemajú prekážky znemožňujúce im návštevu takýchto podujatí (v roku 2006 to uviedlo 16,6% opýtaných).

		N	%
Čo je pre vás najväčšou prekážkou, keď chcete navštíviť folklórne podujatie alebo vystúpenie ľudového súboru?	nemám záujem	440	30,7%
	nemám prekážky	264	18,4%
	nedostatok času	218	15,2%
	vzdialenosť od miesta bydliska	141	9,8%
	nedostatok informácií	121	8,4%
	zdravotný stav	99	6,9%
	finančné dôvody	63	4,4%
	iná prekážka	45	3,1%
	nevyhovujúca ponuka	43	3,0%
SPOLU	1434	100,0%	

Pre polovicu respondentov (51,7%) je pritom návšteva folklórneho podujatia alebo vystúpenia ľudového súboru cenovo dostupná, a len 8,5% opýtaných hodnotilo návštevu takýchto podujatí ako pre nich cenovo nedostupnú.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je pre ľudí ako ste vy návšteva folklórneho podujatia alebo vystúpenia ľudového súboru cenovo dostupná?	Áno	684	46,8%	633	47,3%	740	51,7%
	Nie	157	10,8%	140	10,5%	121	8,5%
	Neviem posúdiť	619	42,4%	565	42,2%	570	39,8%
	SPOLU	1460	100,0%	1338	100,0%	1431	100,0%

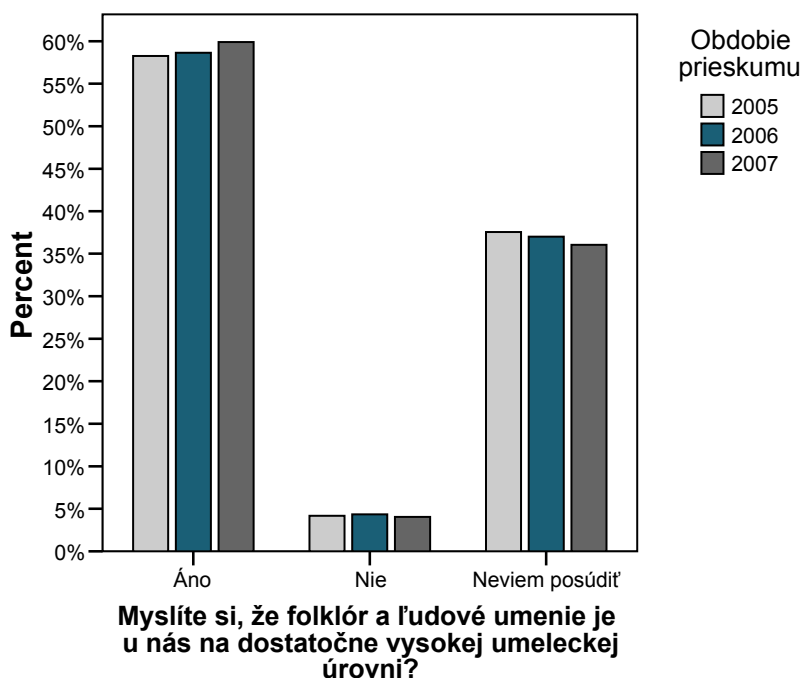
Možnosť navštíviť folklórne podujatie alebo vystúpenie ľudového súboru v mieste svojho bydliska malo v roku 2007 až 40,3% respondentov, ďalších 29,9% muselo za návštevou takýchto podujatí cestovať menej ako hodinu a iba 12,4% opýtaných uviedlo, že musia za návštevou folklórnych podujatí alebo vystúpení ľudových súborov cestovať viac ako hodinu.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Musíte cestovať, keď chcete navštíviť folklórne podujatie alebo vystúpenie ľudového súboru?	Nie, mám to v mieste bydliska	484	33,2%	569	42,6%	577	40,3%
	Áno, musím cestovať menej ako jednu hodinu	462	31,7%	387	29,0%	428	29,9%
	Áno, musím cestovať viac ako jednu hodinu	217	14,9%	162	12,1%	177	12,4%
	Neviem	295	20,2%	218	16,3%	250	17,5%
	SPOLU	1458	100,0%	1336	100,0%	1432	100,0%

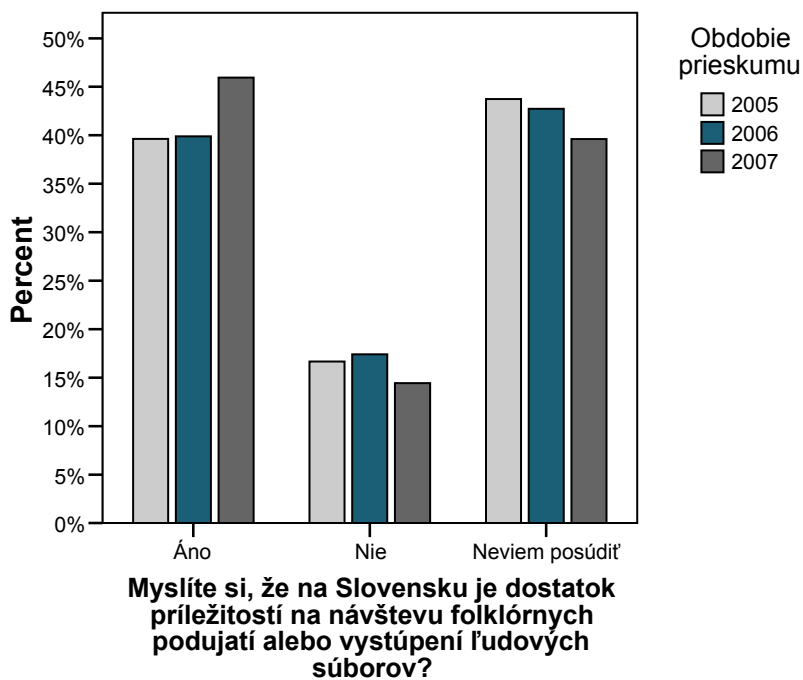
Tieto informácie treba pritom posudzovať i vo svetle zistenej skutočnosti, že v obciach alebo mestách, v ktorých žije asi 90% respondentov, je dom kultúry so spoločenskou sálou a v obciach a mestách, v ktorých žije viac než tretina (36%) opýtaných, je amfiteáter.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je v obci: amfiteáter	Áno	561	38,5%	497	37,3%	514	36,0%
	Nie	896	61,5%	834	62,7%	915	64,0%
	SPOLU	1457	100,0%	1331	100,0%	1429	100,0%

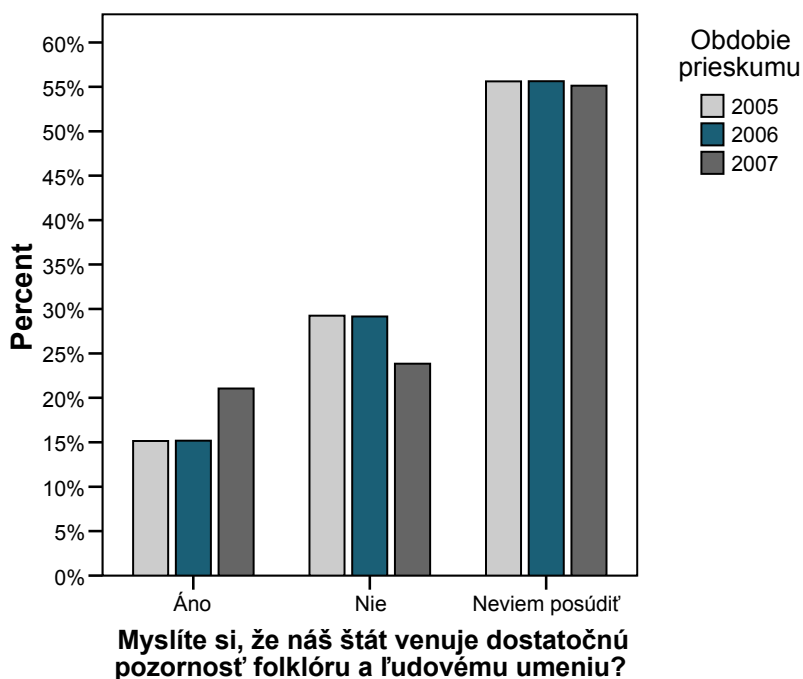
Činnosť inštitúcií poskytujúcich hodnoty v oblasti ľudovej kultúry a umenia hodnotili respondenti monitoringov pomerne pozitívne. Viac ako polovica z nich (55 až 60%) sa domnievala, že folklór a ľudové umenie je u nás na dostatočne vysokej umeleckej úrovni, a iba menej než 5% opýtaných zastávalo opačný názor.

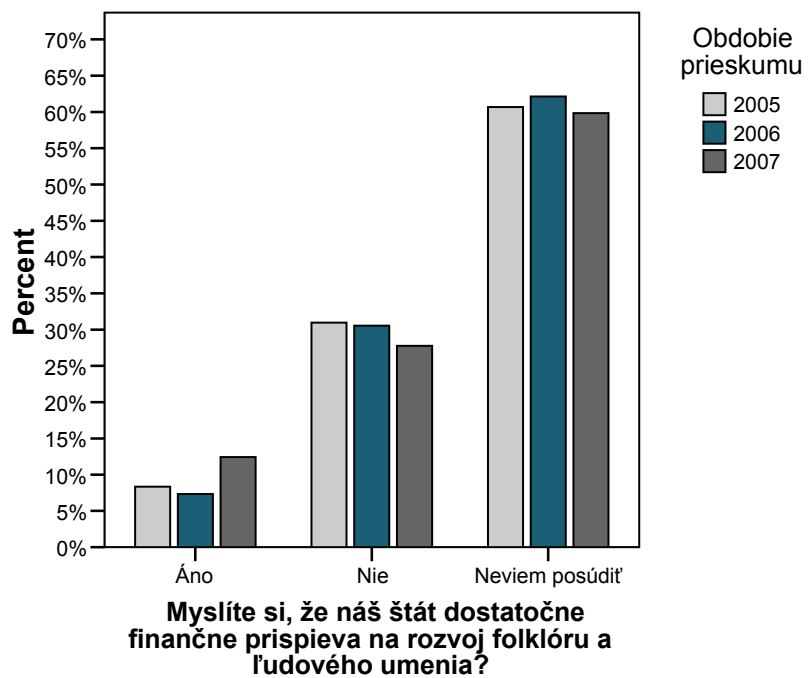

Čoraz väčšia časť respondentov monitoringov (39% v roku 2005, 39,5% v roku 2006 a 46,1% v roku 2007) sa domnieva, že na Slovensku je dostatok príležitostí na návštevu folklórnych podujatí a vystúpení ľudových súborov a iba asi šestina z nich (16,5% v roku 2005, 17,7% v roku 2006 a 13,9% v roku 2007) vyjadrila opačný názor.

Realizovanú štátnu kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory folklóru a ľudového umenia však hodnotili respondenti doteraz uskutočnených monitorovaní skôr negatívne. Iba 15 až 21% z nich sa nazdávalo, že náš štát venuje dostatočnú pozornosť folklóru a ľudovému umeniu a až 23 až 29% opýtaných si myslelo opak. Ešte menšia časť respondentov (8,4% v roku 2005, 7,3% v roku 2006 a 12,4% v roku 2007) sa nazdávala, že náš štát dostatočne finančne prispieva na rozvoj folklóru a ľudového umenia, a necelá tretina z nich (31% v roku 2005, 30,5% v roku 2006 a 27,8% v roku 2007) zastávala opačný názor. Okolo 60% opýtaných však nevedelo tieto skutočnosti posúdiť.

4.6 Verejnoprávny Slovenský rozhlas

Stanice verejnoprávneho Slovenského rozhlasu (Rádio Slovensko, Devín, Regina a Rádio FM) vo svojom súhrne patria medzi naše najpočúvanejšie rozhlasové stanice. Rádio Slovensko má zo všetkých slovenských rozhlasových staníc doteraz najviac poslucháčov. Podľa zistení monitoringu počúvalo v roku 2007 uvedené stanice verejnoprávneho Slovenského rozhlasu denne 38,2% a niekoľkokrát týždenne 12,2% respondentov.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Ako často vo všeobecnosti počúvate Slovenský rozhlas?	Každý deň viac ako jednu hodinu	401	27,5%	410	30,8%	420	29,4%
	Každý deň, ale menej ako jednu hodinu	149	10,2%	122	9,2%	126	8,8%
	Niekoľkokrát za týždeň	207	14,2%	175	13,1%	174	12,2%
	Zriedkavejšie	348	23,9%	307	23,0%	336	23,5%
	Nikdy	351	24,1%	319	23,9%	372	26,1%
	SPOLU	1456	100,0%	1333	100,0%	1428	100,0%

Zistenia monitoringu týkajúce sa priznaných výdavkov respondentov za verejnoprávny Slovenský rozhlas treba interpretovať s ohľadom na skutočnosť, že koncesionárske poplatky sa uhrádzajú za vlastnený rozhlasový prijímač (čiže najčastejšie za domácnosť, a nie za jednotlivých členov domácnosti).

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Verejnoprávny rozhlas a televízia	Žiadny výdavok	448	30,7%	426	31,9%	487	33,9%
	Menej ako 200 Sk	321	22,0%	308	23,1%	246	17,1%
	Od 200 do 500 Sk	296	20,3%	211	15,8%	237	16,5%
	Viac ako 500 Sk	396	27,1%	389	29,2%	467	32,5%
	SPOLU	1461	100,0%	1334	100,0%	1437	100,0%

Stanice verejnoprávneho Slovenského rozhlasu v roku 2007 počúvalo podľa ich vlastného vyjadrenia častejšie ako obvykle 12,7% respondentov. Zistenia doteraz uskutočnených monitorovaní však ukazujú, že u veľkej väčšiny opýtaných (viac ako 80%) frekvencia počúvania staníc Slovenského rozhlasu nevzrástla.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Počúvali ste v priebehu uplynulého roka Slovenský rozhlas častejšie ako obvykle?	Áno	160	11,0%	164	12,3%	181	12,7%
	Nie	1184	81,2%	1096	82,2%	1166	81,7%
	Neviem posúdiť	115	7,9%	74	5,5%	80	5,6%
	SPOLU	1459	100,0%	1334	100,0%	1427	100,0%

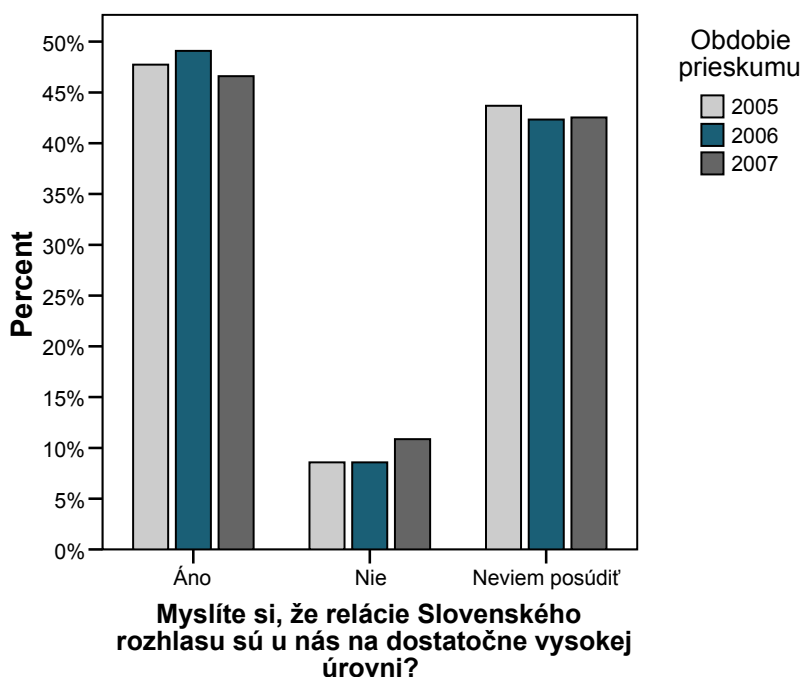
Vysielanie verejnoprávneho Slovenského rozhlasu pritom najčastejšie počúvali respondenti vo veku nad 51 rokov a ľudia s úplným stredoškolským vzdelaním. Častejšie ho

počúvali obyvatelia vidieka a občania slovenskej národnosti – občania maďarskej národnosti zrejme počúvajú najmä vysielanie maďarských rozhlasových staníc.

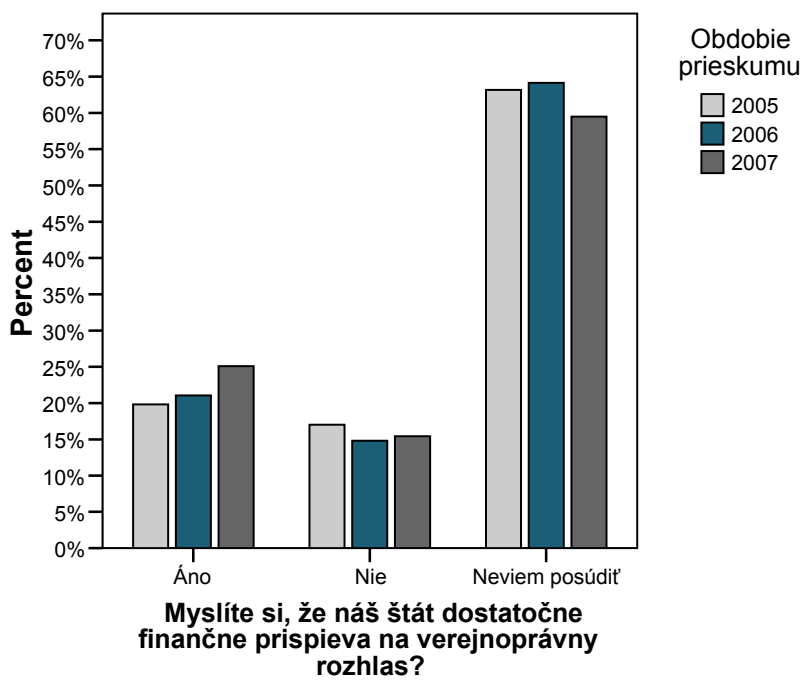
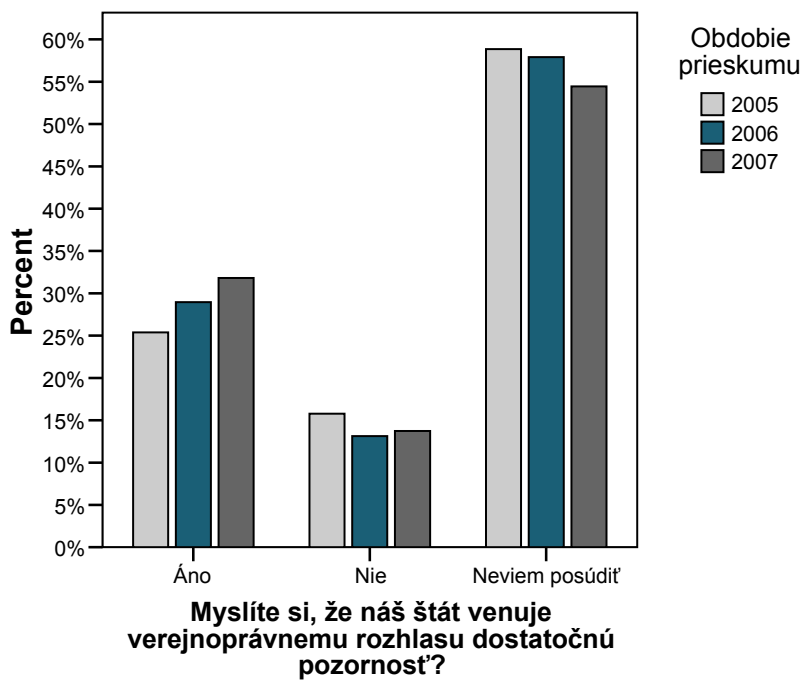
Spomedzi relácií verejnoprávneho Slovenského rozhlasu vysielaných v roku 2007 mali u respondentov najviac pozitívnych ohlasov spravodajská relácia Rádiožurnál, hudobné relácie a relácie uvádzajúce hudobné pozdravy alebo hudbu na želanie, relácie Nočné dialógy, Pozor, zákruta a Dobré ráno. Tieto relácie patrili podľa zistení monitoringov medzi najobľúbenejšie a najpočúvanejšie relácie Slovenského rozhlasu i v rokoch 2005 a 2006.

Skutočnosť, že až 44% respondentov monitoringu vedelo uviesť jednu alebo dve relácie Slovenského rozhlasu, ktoré ich v uplynulom polroku najviac zaujali, svedčí o pomerne vysokom podiele poslucháčov staníc verejnoprávneho Slovenského rozhlasu (najmä Rádia Slovensko), ktorí sledujú ich vysielanie systematicky a selektívne.

Činnosť verejnoprávneho Slovenského rozhlasu hodnotili respondenti doteraz uskutočnených monitorovaní prevažne pozitívne – 46 až 49% z nich považovalo úroveň relácií Slovenského rozhlasu za dostatočne vysokú, a iba 8 až 11% z nich zastávalo opačný názor.

Realizovanú štátnu kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory vysielania verejnoprávneho Slovenského rozhlasu väčšina respondentov (okolo 60%) doteraz uskutočnených monitoringov nevedela posúdiť. Takmer tretina (26 až 32%) opýtaných sa domnievala, že náš štát venuje verejnoprávnemu Slovenskému rozhlasu dostatočnú pozornosť a 15 až 18% z nich si myslelo opak. Približne pätina opýtaných (19,8% v roku 2005, 21,1% v roku 2006 a až 25,1% v roku 2007) sa nazdávala, že náš štát dostatočne finančne prispieva na činnosť verejnoprávneho rozhlasu, a asi šestina (17% v roku 2005, 14,8% v roku 2006 a 15,4% v roku 2007) zastávala opačný názor.

4.7 Verejnoprávna Slovenská televízia

Vysielanie verejnoprávnej Slovenskej televízie (televízne stanice Jednotka a Dvojka) sledovala v roku 2007 podľa zistení monitoringu denne viac ako polovica obyvateľov Slovenska (51,8% respondentov) a viac ako štvrtina obyvateľov (28,9% respondentov) tieto stanice sledovala niekoľkokrát týždenne.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Ako často vo všeobecnosti sledujete Slovenskú televíziu (Jednotku a Dvojku)?	Každý deň viac ako jednu hodinu	535	36,7%	536	40,0%	536	37,5%
	Každý deň, ale menej ako jednu hodinu	199	13,6%	203	15,2%	204	14,3%
	Niekoľkokrát za týždeň	438	30,0%	355	26,5%	413	28,9%
	Zriedkavejšie	231	15,8%	202	15,1%	232	16,2%
	Nikdy	56	3,8%	43	3,2%	45	3,1%
	SPOLU	1459	100,0%	1339	100,0%	1430	100,0%

Zistenia monitoringu týkajúce sa priznaných výdavkov respondentov za verejnoprávnu slovenskú televíziu (podobne ako v prípade verejnoprávneho rozhlasu) treba interpretovať s ohľadom na skutočnosť, že koncesionárske poplatky sa uhrádzajú za vlastný televízny prijímač (čiže najčastejšie za domácnosť, a nie za jednotlivých členov domácnosti).

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Verejnoprávny rozhlas a televízia	Žiadny výdavok	448	30,7%	426	31,9%	487	33,9%
	Menej ako 200 Sk	321	22,0%	308	23,1%	246	17,1%
	Od 200 do 500 Sk	296	20,3%	211	15,8%	237	16,5%
	Viac ako 500 Sk	396	27,1%	389	29,2%	467	32,5%
	SPOLU	1461	100,0%	1334	100,0%	1437	100,0%

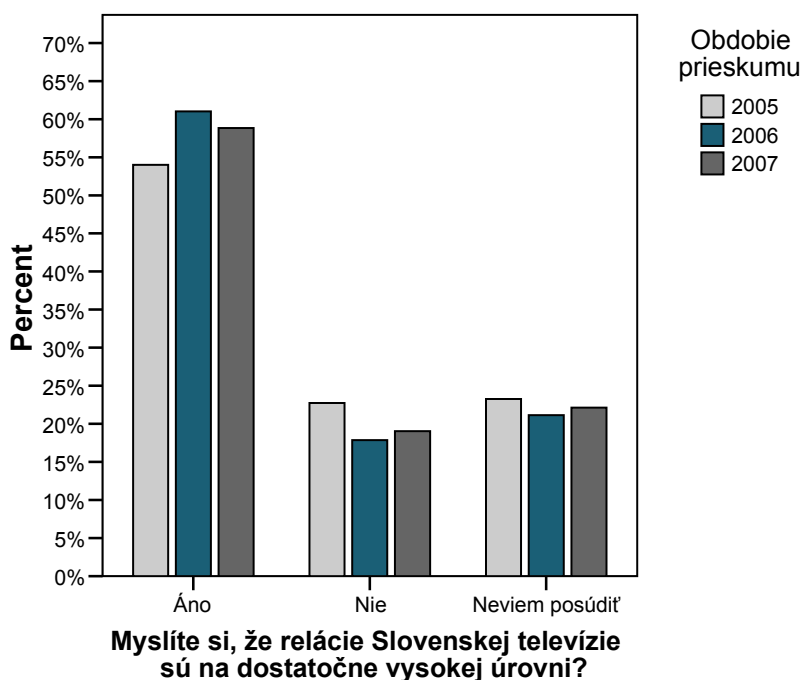
Stanice verejnoprávnej televízie v roku 2007 sledovalo podľa vlastného hodnotenia častejšie ako obyčajne 19,1% respondentov monitoringu. V porovnaní s predchádzajúcimi monitorovanými obdobiami ide teda o najmenší zaznamenaný nárast sledovanosti.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Sledovali ste v uplynulom roku Slovenskú televíziu častejšie ako obvykle?	Ano	332	22,7%	270	20,2%	274	19,1%
	Nie	999	68,3%	983	73,4%	1039	72,5%
	Neviem posúdiť	131	9,0%	86	6,4%	121	8,4%
	SPOLU	1462	100,0%	1339	100,0%	1434	100,0%

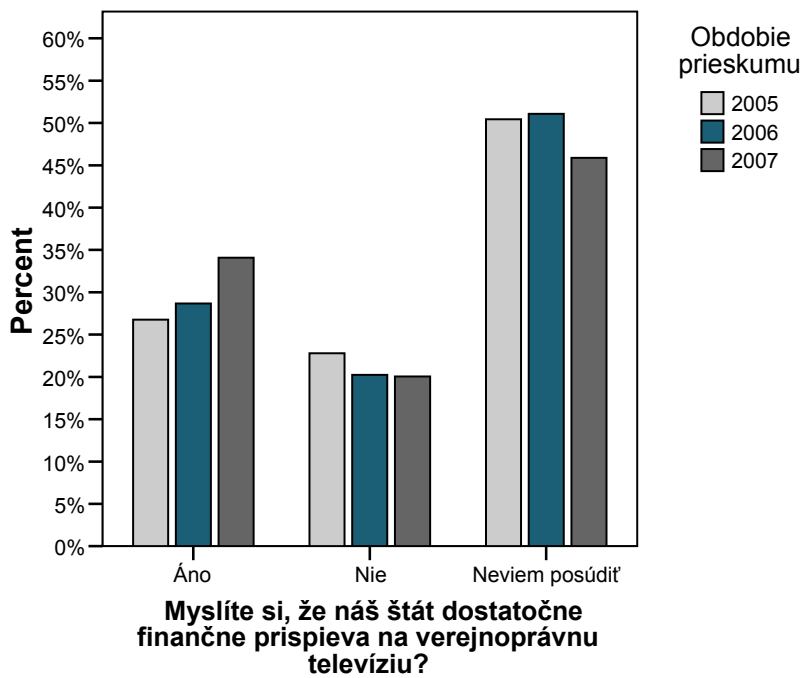
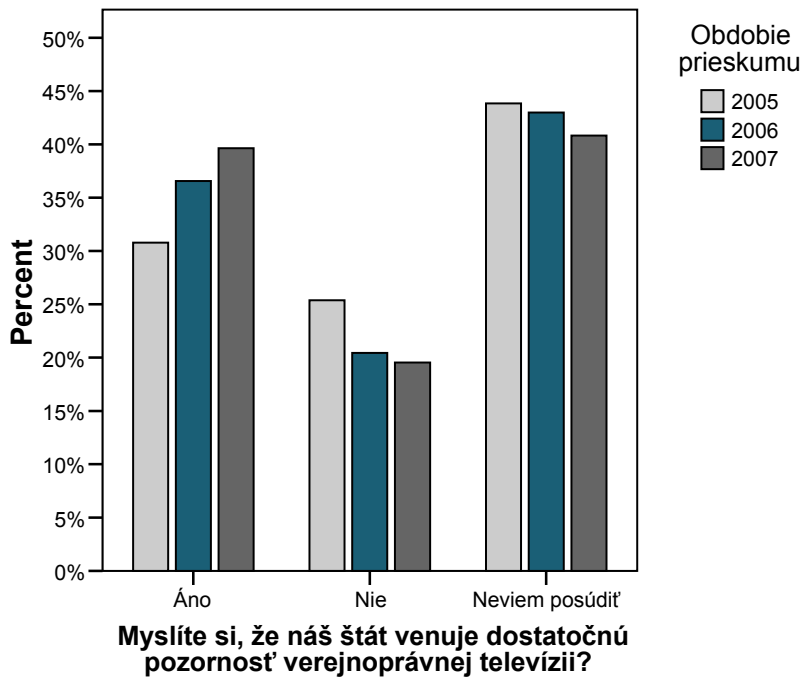
Vysielanie verejnoprávnej slovenskej televízie častejšie ako iné kategórie obyvateľov sledujú osoby vo veku nad 51 rokov, ľudia, ktorí žijú v domácnostiach s čistým mesačným príjmom nižším ako 20 000 Sk a občania slovenskej národnosti. Možno predpokladať, že príslušníci maďarskej národnostnej menšiny dávajú prednosť sledovaniu maďarských televízií.

Spomedzi relácií Slovenskej televízie v roku 2007 pritom respondentov najviac zaujali relácia Pošta pre teba (uviedlo ju 25,9% respondentov), Noviny STV (20,6%), športové prenosy a relácie (11,1%), relácia SOS (6,9%) a relácia Päť proti piatim (5% opýtaných). Spomedzi relácií verejnoprávnej televízie, podobne ako spomedzi relácií verejnoprávneho rozhlasu, teda mali najväčší ohlas najmä spravodajské relácie a popri nich aj niektoré zábavné relácie a prenosy športových podujatí.

Kvalitu činnosti verejnoprávnej Slovenskej televízie hodnotili respondenti doteraz uskutočnených monitorovaní prevažne pozitívne – viac než polovica z nich (54 až 62%) považovala úroveň relácií Slovenskej televízie za dostatočne vysokú, a len asi pätina opýtaných (17 až 21%) vyjadrila opačný názor.

Realizovanú štátnu kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory vysielania verejnoprávnej Slovenskej televízie pomerne veľká časť respondentov monitoringov (40 až 44%) nevedela posúdiť. Spomedzi tých, ktorí vyjadrili svoj názor na túto skutočnosť, mierne prevažovali stúpenci názoru, že náš štát venuje Slovenskej televízii dostatočnú pozornosť a dostatočne finančne prispieva na jej činnosť nad zástancami opačného názoru (ich podiel pritom vzrastal). Názor, že štát dostatočne finančne prispieva na verejnoprávnu televíziu vyjadrilo v roku 2005 26,8% opýtaných, v roku 2006 28,7% a v roku 2007 až 34,1% respondentov. Opačný názor zastávalo v roku 2005 22,8% opýtaných, v roku 2006 20,2% a v roku 2007 20% respondentov monitoringu.

4.8 Literatúra a knižná kultúra, knižnice

Nakupovanie kníh patrilo aj v roku 2007 podľa zistení monitoringu k zriedkavým až výnimočným kultúrnym aktivitám väčšiny obyvateľov Slovenskej republiky. Aspoň raz za pol roka si kupuje knihy menej ako tretina opýtaných (32,1%), 11,5% kupuje knihy raz ročne, ďalších 37,2% ich kupuje zriedka, resp. výnimočne a takmer pätina respondentov tohto monitoringu nekupuje knihy vôbec.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Ako často kupujete knihy?	Jedenkrát za mesiac alebo častejšie	123	8,4%	96	7,2%	116	8,1%
	Jedenkrát za pol roka	324	22,2%	300	22,4%	344	24,0%
	Jedenkrát za rok	178	12,2%	187	14,0%	164	11,5%
	Zriedkakedy	532	36,4%	523	39,1%	532	37,2%
	Nikdy	305	20,9%	231	17,3%	276	19,3%
	SPOLU	1462	100,0%	1337	100,0%	1432	100,0%

V roku 2007 podľa zistení monitoringu 44,6% respondentov nevydalo za knihy ani korunu, 16,7% vydalo za ne menej ako 200 Sk, 20,5% od 200 do 500 Sk a iba 18,2% viac ako 500 Sk. Vzhľadom na súčasné ceny kníh možno na základe toho usudzovať, že v tomto období si iba asi tretina obyvateľov SR kúpila dve alebo viac kníh.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Nákup a požičiavanie kníh – beletrie a odbornej literatúry	Žiadny výdavok	673	46,0%	592	44,4%	641	44,6%
	Menej ako 200 Sk	309	21,1%	272	20,4%	240	16,7%
	Od 200 do 500 Sk	252	17,2%	240	18,0%	295	20,5%
	Viac ako 500 Sk	229	15,7%	229	17,2%	262	18,2%
	SPOLU	1463	100,0%	1333	100,0%	1438	100,0%

Častejšie si pritom kupujú knihy ženy, ľudia vo veku od 21 do 35 rokov (len veľmi zriedkavo alebo nikdy nekupujú knihy ľudia starší ako 51 rokov). Knihy najčastejšie kupujú osoby s úplným stredoškolským a vysokoškolským vzdelaním, ľudia žijúci v domácnostiach, ktorých čistý mesačný príjem prevyšuje 30 000 Sk a obyvatelia miest. V porovnaní s občanmi slovenskej národnosti častejšie kupujú knihy príslušníci maďarskej menšiny.

Takmer 50% respondentov monitoringu vedelo uviesť názov knihy, ktorá ich v roku 2007 najviac zaujala. Spomedzi množstva uvedených titulov boli najčastejšie uvádzanými odborné knihy a učebnice rôzneho zamerania (uviedlo ich 25,5% opýtaných), romány T. Kelleovej-Vasilkovej (5,2%), romantické romány D. Steelovej a iných autoriek (4,4%), knihy a romány s historickou tematikou a literatúra faktu (4,1%), romány D. Browna, najmä kniha Da Vinciho kód (3,4%), knihy s náboženskou tematikou (2,8%) a rozprávkové knihy J. K. Rowlingovej aj iných autorov (uviedlo ich 1,7% respondentov).

Nárast v oblasti nakupovania kníh v roku 2007 nebol významný – iba 14,8% respondentov monitoringu uviedlo, že si v uplynulom polroku kúpili viac kníh ako obvyčajne.

Podiel respondentov, ktorí uviedli opačnú odpoveď, pritom i v tomto roku zostal veľmi vysoký.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Kúpili ste v priebehu uplynulého roka viac kníh ako obvykle?	Ano	172	11,8%	176	13,3%	211	14,8%
	Nie	1248	85,7%	1125	84,9%	1186	83,1%
	Neviem posúdiť	36	2,5%	24	1,8%	31	2,2%
	SPOLU	1456	100,0%	1325	100,0%	1428	100,0%

Väčšina obcí a miest na Slovensku má verejnú knižnicu, alebo sú v nich i viaceré knižnice - verejnú knižnicu malo vo svojom meste alebo obci 95,5% respondentov monitoringu.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Je v obci: verejná knižnica	Ano	1366	93,8%	1249	93,4%	1370	95,5%
	Nie	90	6,2%	88	6,6%	64	4,5%
	SPOLU	1456	100,0%	1337	100,0%	1434	100,0%

V oblasti požičiavania si kníh, najmä vo verejných knižniciach, je - zrejme aj pre tento dôvod - o niečo lepšia situácia ako v oblasti kupovania kníh. Pravidelnejšie, čiže každý mesiac si požičiava knihy asi pätina respondentov. Porovnanie zistení doteraz uskutočnených monitorovaní vypovedá o stabilizácii počtu pravidelných zákazníkov verejných knižníc.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Ako často si požičiavate knihy?	Jedenkrát za mesiac alebo častejšie	318	21,8%	249	18,6%	301	21,0%
	Jedenkrát za pol roka	190	13,0%	213	15,9%	194	13,5%
	Jedenkrát za rok	50	3,4%	46	3,4%	37	2,6%
	Zriedkakedy	476	32,6%	436	32,6%	467	32,5%
	Nikdy	427	29,2%	393	29,4%	436	30,4%
	SPOLU	1461	100,0%	1337	100,0%	1435	100,0%

V oblasti požičiavania si kníh v roku 2007 teda nedošlo k nárastu – častejšie ako obvyčajne si podľa vlastného hodnotenia požičiavalo v tomto období knihy len 12,5% respondentov monitoringu. Nemeniaci sa vysoký podiel počtu respondentov, ktorí neuvádzajú zmenu v intenzite vypožičiavania si kníh vo verejných knižniciach (okolo 85% opýtaných) tiež svedčí o stabilizovanej situácii v tejto oblasti.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Požičiavali ste si v priebehu uplynulého polroka knihy častejšie ako obvykle?	Ano	175	11,9%	154	11,5%	180	12,5%
	Nie	1238	84,5%	1141	85,5%	1207	84,1%
	Neviem posúdiť	52	3,5%	40	3,0%	48	3,3%
	SPOLU	1465	100,0%	1335	100,0%	1435	100,0%

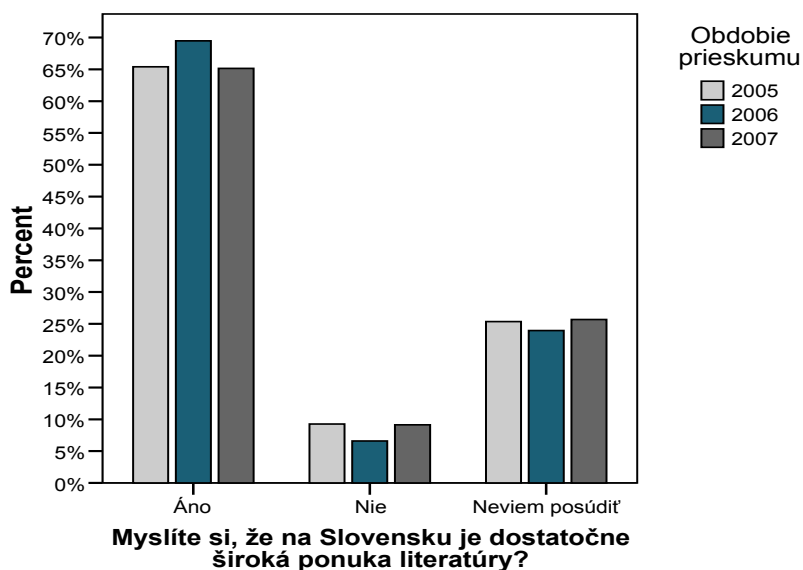
Podobne ako v predchádzajúcich zisťovaniach, respondenti monitoringu uvádzali ako najčastejšie prekážky, ktoré im znemožňovali prečítať si knihy podľa svojho výberu, najmä finančné dôvody, nedostatok času na čítanie a svoj nezáujem o čítanie. Iba 18,3% opýtaných uviedlo, že nemajú prekážky, ktoré by im bránili čítať vybrané knihy.

		N	%
Co je pre vás najväčšou prekážkou, keď si chcete prečítať knihy podľa svojho výberu?	finančné dôvody	442	30,8%
	nedostatok času	309	21,5%
	nemám prekážky	262	18,3%
	nemám záujem	237	16,5%
	nevyhovujúca ponuka	50	3,5%
	iná prekážka	38	2,6%
	nedostupnosť	38	2,6%
	zdravotný stav	35	2,4%
	nedostatok informácií	23	1,6%
	SPOLU	1434	100,0%

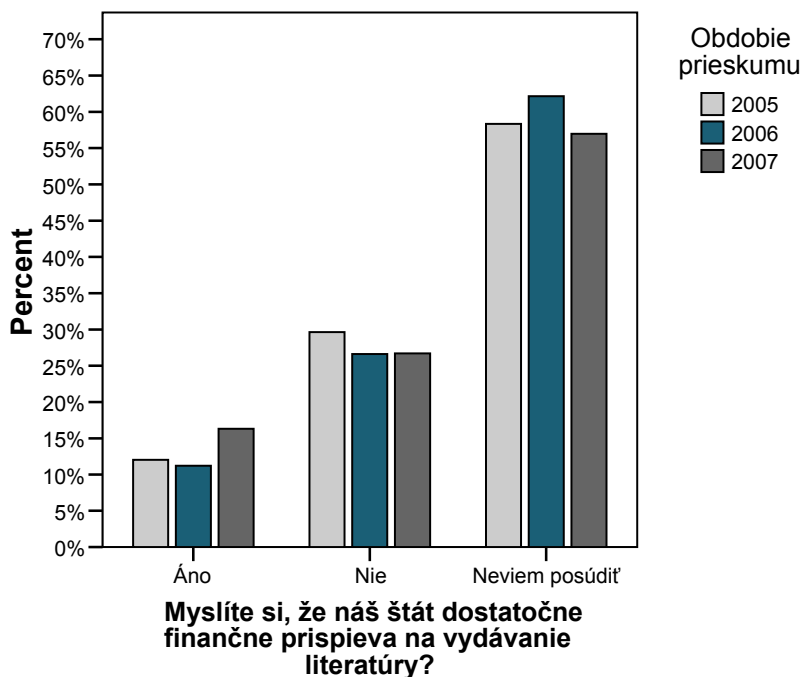
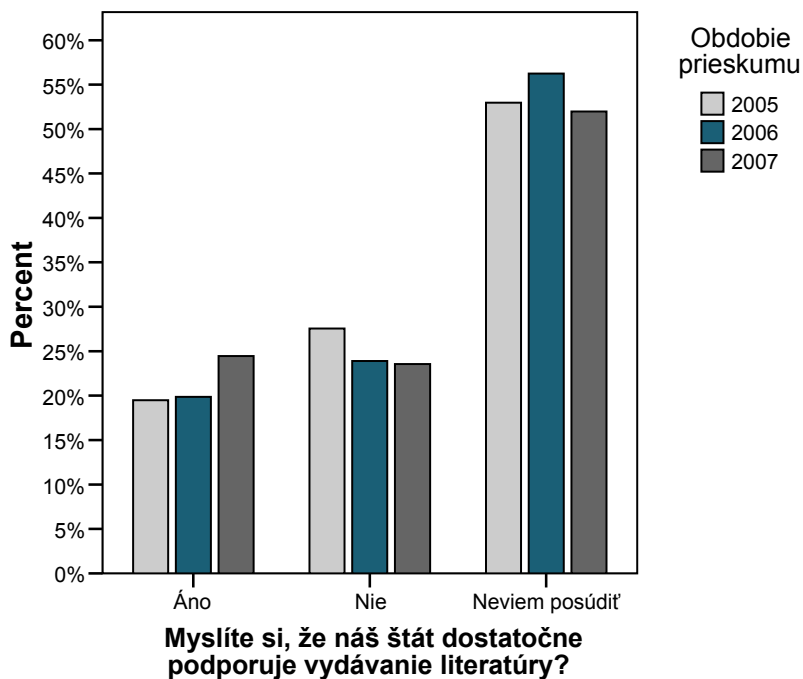
Za významné zistenie možno považovať skutočnosť, že čoraz väčšia časť respondentov doteraz uskutočnených monitorovaní (24,7% v roku 2005, 29,1% v roku 2006 a 31,5% v roku 2007) uvádzala, že knihy sú pre nich cenovo dostupné, a stále menšia časť z nich (57% v roku 2005, 51,2% v roku 2006 a 48,5% v roku 2007) vyjadrovala opačný názor.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Sú pre ľudí ako ste vy knihy cenovo dostupné?	Áno	361	24,7%	389	29,1%	451	31,5%
	Nie	833	57,0%	685	51,2%	695	48,5%
	Neviem posúdiť	267	18,3%	263	19,7%	287	20,0%
	SPOLU	1461	100,0%	1337	100,0%	1433	100,0%

Ponuku literatúry na našom trhu hodnotila väčšina respondentov monitoringov (65 až 69%) ako dostatočne širokú.

Realizovanú kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory vydávania literatúry väčšina (52% až 57%) respondentov monitoringov nedokázala posúdiť. Spomedzi tých, ktorí vyjadrili svoj názor na túto skutočnosť, mierne prevažovali stúpenci názoru, že náš štát dostatočne nepodporuje vydávanie literatúry a finančne dostatočne neprispieva na jej vydávanie (29,6% opýtaných v roku 2005, 26,6% v roku 2006 a 26,7% v roku 2007) – opačný názor zastávalo v roku 2005 12% respondentov, v roku 2006 11,2% a v roku 2007 až 16,3% opýtaných.

4.9 Časopisy venované kultúre a umeniu

Nakupovanie a čítanie časopisov venovaných kultúre a umeniu patrí medzi aktivity, ktorým sa na Slovensku venuje len úzky okruh ľudí. Svedčia o tom i monitoringom zistené skutočnosti.

Viac než tri štvrtiny občanov SR (78,6% respondentov monitoringu) si v roku 2007 nekúpili žiadny takýto časopis a viac ako 200 Sk na nákup časopisov venovaných kultúre a umeniu (čo znamená ich dlhodobejší pravidelný odber a čítanie) vydalo v tomto období iba 5,7% opýtaných. Podiel počtu pravidelných čitateľov týchto časopisov medzi respondentmi monitorovaní uskutočnených v rokoch 2005 a 2007 sa pritom znížil.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Nákup časopisov venovaných kultúre a umeniu	Žiadny výdavok	1118	76,5%	1041	78,0%	1130	78,6%
	Menej ako 200 Sk	198	13,6%	198	14,8%	183	12,7%
	Od 200 do 500 Sk	99	6,8%	61	4,6%	82	5,7%
	Viac ako 500 Sk	46	3,1%	34	2,5%	43	3,0%
	SPOLU	1461	100,0%	1334	100,0%	1438	100,0%

Časopisy venované kultúre a umeniu si kupovali a čítali najmä ľudia vo veku od 21 do 50 rokov a osoby, ktoré majú úplné stredoškolské alebo vysokoškolské vzdelanie. Príslušníci maďarskej národnostnej menšiny čítali časopisy venované kultúre a umeniu častejšie ako občania slovenskej národnosti.

Situácia v tejto oblasti je pritom stabilizovaná - častejšie ako obvykle si v roku 2007 kupovali tieto časopisy iba 1,3% respondentov, v prípade až 95% opýtaných nedošlo (podobne ako v predchádzajúcich rokoch) k zmene.

		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Kupovali ste si v priebehu uplynulého roka časopis venovaný kultúre a umeniu častejšie ako obvykle?	Áno	27	1,9%	23	1,7%	19	1,3%
	Nie	1395	95,7%	1271	95,1%	1358	94,8%
	Neviem posúdiť	36	2,5%	43	3,2%	56	3,9%
	SPOLU	1458	100,0%	1337	100,0%	1433	100,0%

Názov časopisu venovaného kultúre a umeniu, ktorý ich v roku 2007 najviac zaujal, vedelo uviesť iba asi 15% respondentov monitoringu. Najčastejšie uvádzali časopisy venované výtvarnému umeniu a životnému štýlu, ako sú Fotografia, Línia, Pekné bývanie (uviedlo ich 8% respondentov), národopisné a muzeálne časopisy, napríklad Národná osveta, Pamiatky a múzeá (5,5%), časopisy venované filmu, ako sú Film, Cinema, Premiére (4,9%), časopisy venované divadlu, napríklad Javisko, Slovenské divadlo (4,3%), časopisy venované hudbe, napríklad Hudobný život (3,8%) a literárne časopisy, ako sú Literárny týždenník, Slovenské pohľady, Knižná revue (3,5% opýtaných). Respondenti pritom často uvádzali aj časopisy len okrajovo venované kultúre, napríklad Historická revue a História, alebo časopisy venované kultúre všeobecne, ako je napríklad Kultúra.

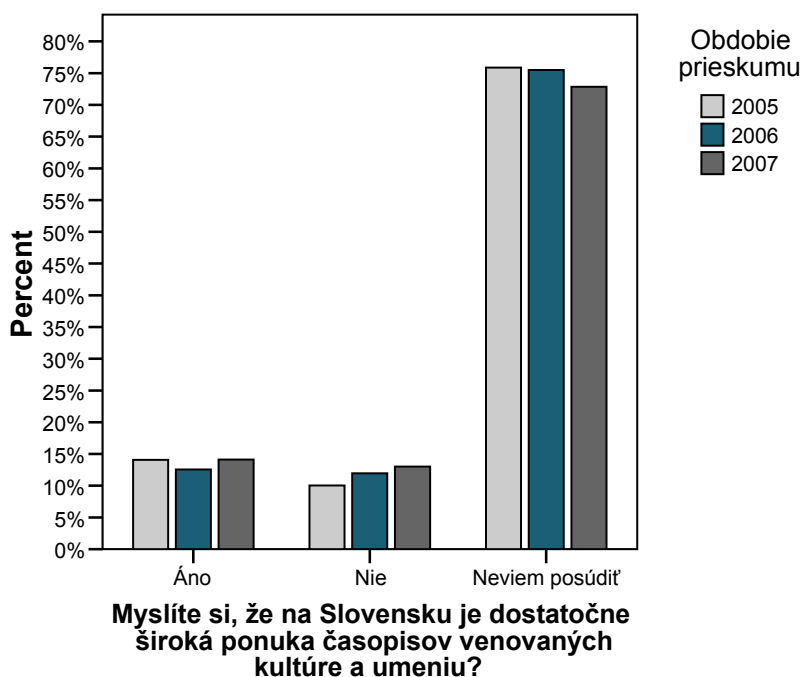
Najčastejšie uvádzanými prekážkami znemožňujúcimi ľuďom čítať časopisy venované kultúre a umeniu boli vlastný nezáujem, finančné dôvody, nedostatok voľného času a nedostatok informácií o ponuke takýchto časopisov. Len 11,2% opýtaných uviedlo, že nemá prekážky, ktoré by im bránili prečítať si časopis venovaný kultúre a umeniu.

		N	%
Co je pre vás najväčšou prekážkou, keď si chcete prečítať časopis venovaný kultúre a umeniu?	nemám záujem	761	53,0%
	nemám prekážky	161	11,2%
	finančné dôvody	136	9,5%
	nedostatok času	125	8,7%
	nedostatok informácií	124	8,6%
	nevyhovujúca ponuka	53	3,7%
	nedostupnosť	46	3,2%
	iná prekážka	23	1,6%
	zdravotný stav	8	,6%
	SPOLU	1437	100,0%

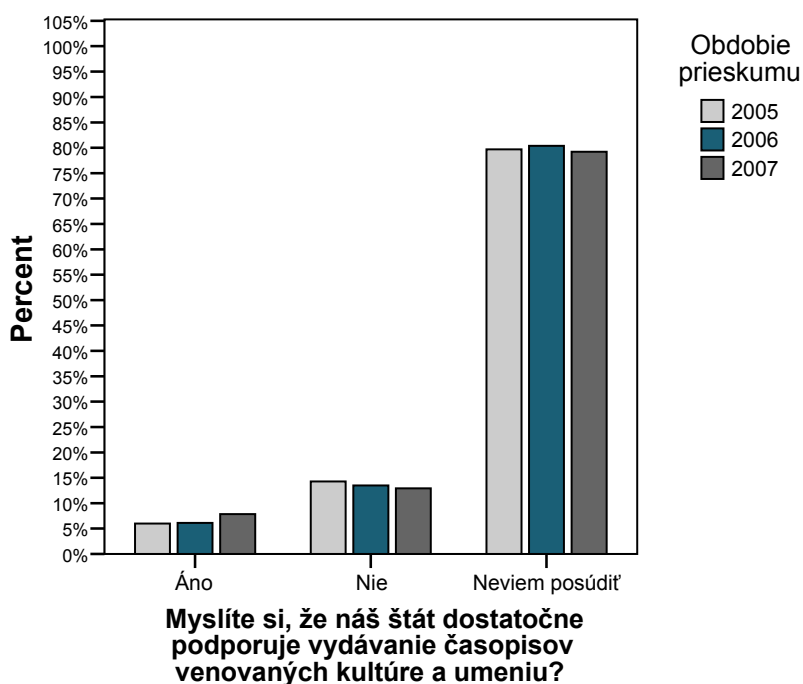
Príznačné je, že väčšina respondentov doteraz uskutočnených monitoringov (62,6 až 66,8%) pritom nevedela posúdiť, či sú časopisy venované kultúre a umeniu pre nich cenovo dostupné.

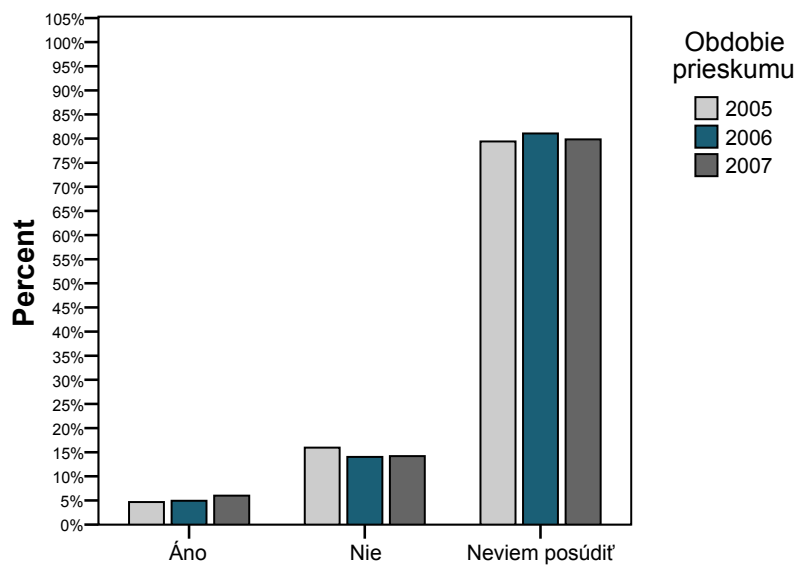
		2005		2006		2007	
		N	%	N	%	N	%
Sú pre ľudí ako ste vy časopisy venované kultúre a umeniu cenovo dostupné?	Áno	246	16,9%	245	18,3%	289	20,2%
	Nie	297	20,4%	199	14,9%	199	13,9%
	Neviem posúdiť	910	62,6%	892	66,8%	943	65,9%
	SPOLU	1453	100,0%	1336	100,0%	1431	100,0%

Väčšina respondentov monitorovaní (až 75%) nedokázala posúdiť šírku ponuky na Slovensku vydávaných časopisov venovaných kultúre a umeniu. Z tých, ktorí sa k tejto otázke vyjadrili, sa približne polovica (14 až 16% opýtaných) domnievala, že šírka ponuky je dostatočná, a druhá polovica (9 až 14% respondentov) zastávala opačný názor.

Realizovanú kultúrnu politiku a jej výsledky v oblasti podpory vydávania časopisov venovaných kultúre a umeniu viac ako tri štvrtiny (78% až 80%) respondentov monitoringov nedokázali posúdiť. Spomedzi tých, ktorí vyjadrili svoj názor na túto skutočnosť, pomerne výrazne prevažovali stúpenci názoru, že náš štát vydávanie časopisov venovaných kultúre a umeniu dostatočne nepodporuje (14 až 15% opýtaných) a finančne dostatočne neprispieva na ich vydávanie (15,9% respondentov v roku 2005, 14% v roku 2006 a 14,2% v roku 2007). Názor, že náš štát dostatočne finančne prispieva na vydávanie časopisov venovaných kultúre a umeniu, vyjadrilo v roku 2005 4,7%, v roku 2006 4,9% a v roku 2007 6% respondentov monitoringu.

Myslíte si, že náš štát dostatočne finančne prispieva na vydávanie časopisov venovaných kultúre a umeniu?

5. Zhodnotenie zistení monitoringu

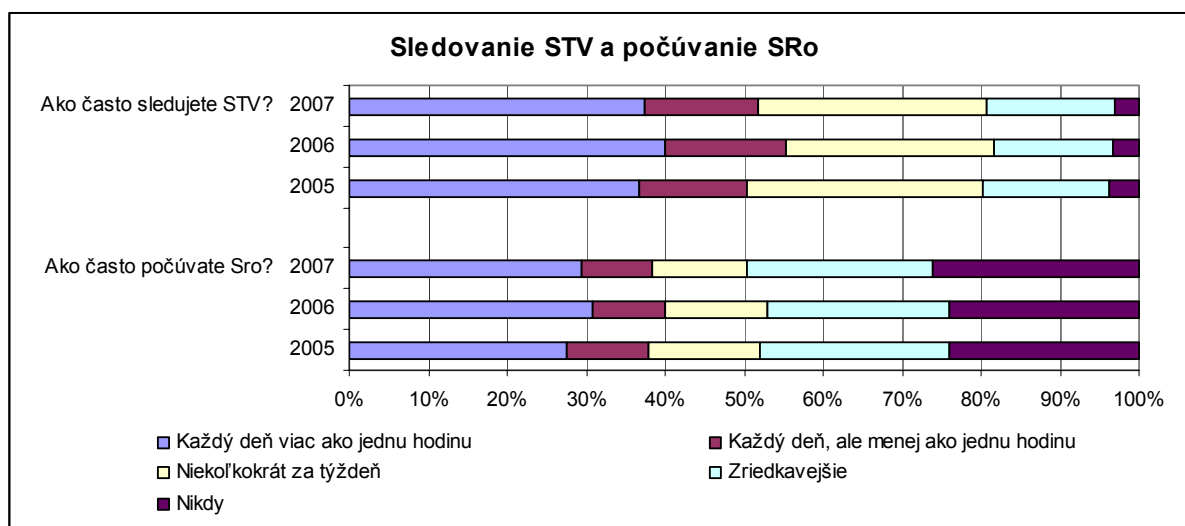
5.1 Spotreba kultúrnej produkcie

Keď porovnáваме spotrebu kultúrnych hodnôt v deviatich sledovaných oblastiach, môžeme konštatovať, že výskum potvrdil rôzny vývoj v troch základných segmentoch trhu kultúrnej produkcie: v segmente elektronických médií, klasických médií a v oblasti základnej kultúrnej produkcie a ochrany kultúrneho dedičstva.

1. Segment elektronických médií:

- televízne vysielanie
- rozhlasové vysielanie
- počúvanie, či sledovanie elektronicky sprostredkovaných programov – hudby a filmov.

Tento segment trhu s produktmi kultúrnej tvorby má z hľadiska spotreby vedúce postavenie. O jeho rozsahu vypovedá sledovanosť programov Slovenskej televízie a počúvanosť programov Slovenského rozhlasu.

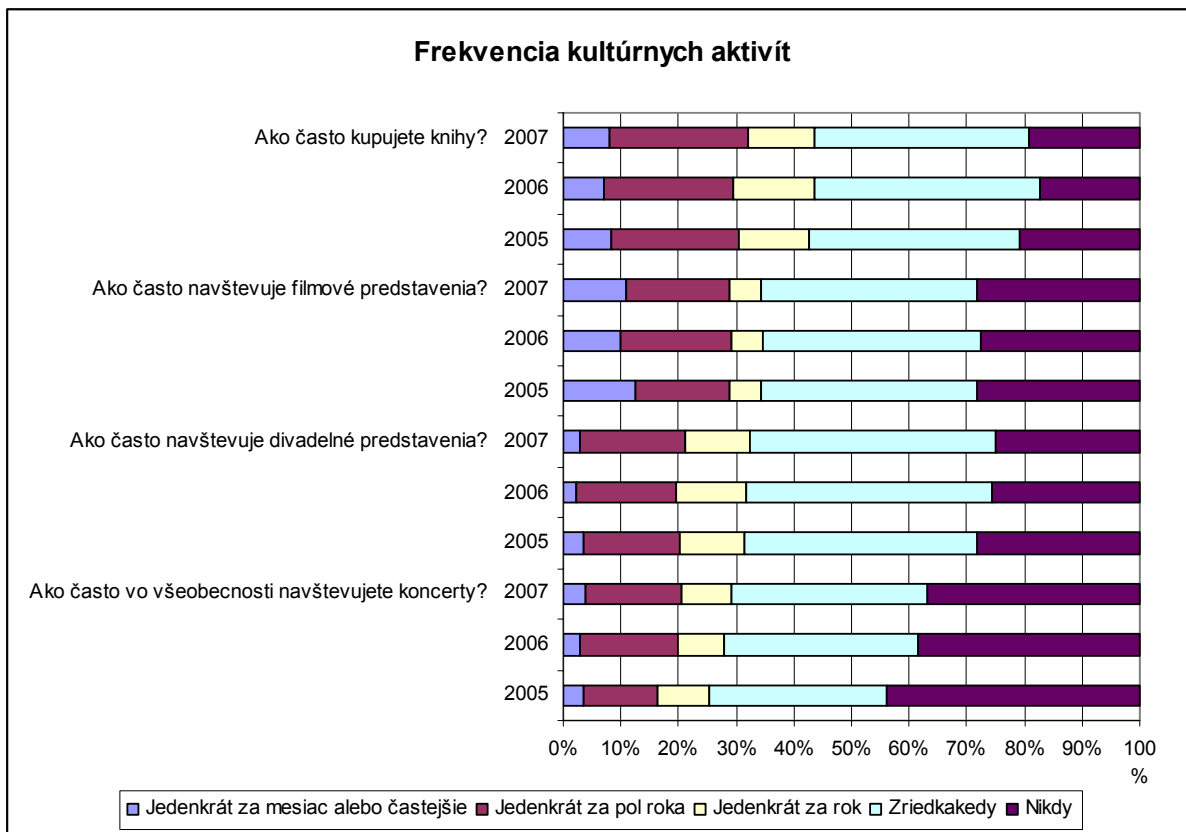
Podľa výsledkov výskumu STV denne sleduje viac ako 50% obyvateľov, pričom v týchto troch rokoch to bolo najviac v druhom polroku 2006, keď STV denne sledovalo až 56% obyvateľov. Podiel tých, ktorí sledujú vysielanie STV denne dlhšie ako jednu hodinu, sa pohybuje v rozmedzí 37 až 40% obyvateľov.

Druhé miesto z hľadiska spotreby kultúrnych hodnôt patrí SRO, ktorého programy denne počúva 38 až 40% obyvateľov, pričom podiel tých, ktorí počúvajú SRO dlhšie ako jednu hodinu denne bol 28 až 30% respondentov.

Počúvanie či sledovanie hudby a filmov, ktoré sú šírené elektronickými prostriedkami sledujeme v tomto prieskume len prostredníctvom výdavkov na nákup elektronických nosičov. Počúvanie elektronicky sprostredkovanej hudobnej a čiastočne aj filmovej produkcie je natoľko široký jav, že jeho analýza by si vyžiadala samostatný výskum.

2. Segment klasických médií:

- literatúra
- film
- divadlo
- hudobné koncerty.

Celkový objem spotreby kultúrnych statkov rozširovaných klasickými médiami meriame mesačnými frekvenciami návštev. Z hľadiska spotreby hodnôt sú na prvých dvoch miestach literatúra a film. Vo vzájomnom pomere spotreby týchto dvoch statkov prebehol v rokoch 2005 až 2007 zaujímavý vývoj, keď kumulovaná mesačná a polročná frekvencia nákupu literatúry predstihla frekvenciu návštev filmových predstavení. Knihu si raz za mesiac kúpilo vo všetkých troch rokoch 7 – 8% obyvateľov a raz za pol roka 22 – 24% obyvateľov. Výsledky prieskumu, ktorý prebehol v decembri 2007, poukazujú na zvýšenie nákupu kníh tak v počte nákupov, ako aj v zvýšení výdavkov na nákup literatúry. Môžeme teda konštatovať, že spotrebiteľský záujem o literatúru celkovo predstihol záujem o návštevu klasických filmových predstavení.

Filmové predstavenia raz za mesiac navštívilo v roku 2005 12,5% v roku 2006 10% a v roku 2007 11% respondentov. Raz za pol roka navštívilo filmové predstavenie 16 až 19% respondentov. Výsledky trojročného monitorovania poukazujú na dlhodobú stagnáciu až pokles záujmu o klasické filmové predstavenia v kinách. Na druhej strane sme v trojročnom horizonte zaznamenali rast záujmu o divadelné predstavenia. Počet pravidelných návštevníkov, ktorí navštevujú divadlo raz za mesiac, je dlhodobo stabilný - raz za mesiac chodí do divadla 3% respondentov, ale počet tých, ktorí navštívili divadlo raz za pol roka vzrástol zo 16 na 18%. Znížil sa aj počet respondentov, ktorí nikdy nechodia do divadla.

Podobný vývoj prebiehal v návštevnosti hudobných koncertov, kde tiež existuje málopočetná skupina pravidelných návštevníkov, ktorí chodia na hudobné koncerty každý mesiac (3 – 4% respondentov). Zvyšoval sa počet tých, ktorí navštívili hudobný koncert raz za pol roka a klesol počet respondentov, ktorí nikdy nechodia na hudobné koncerty.

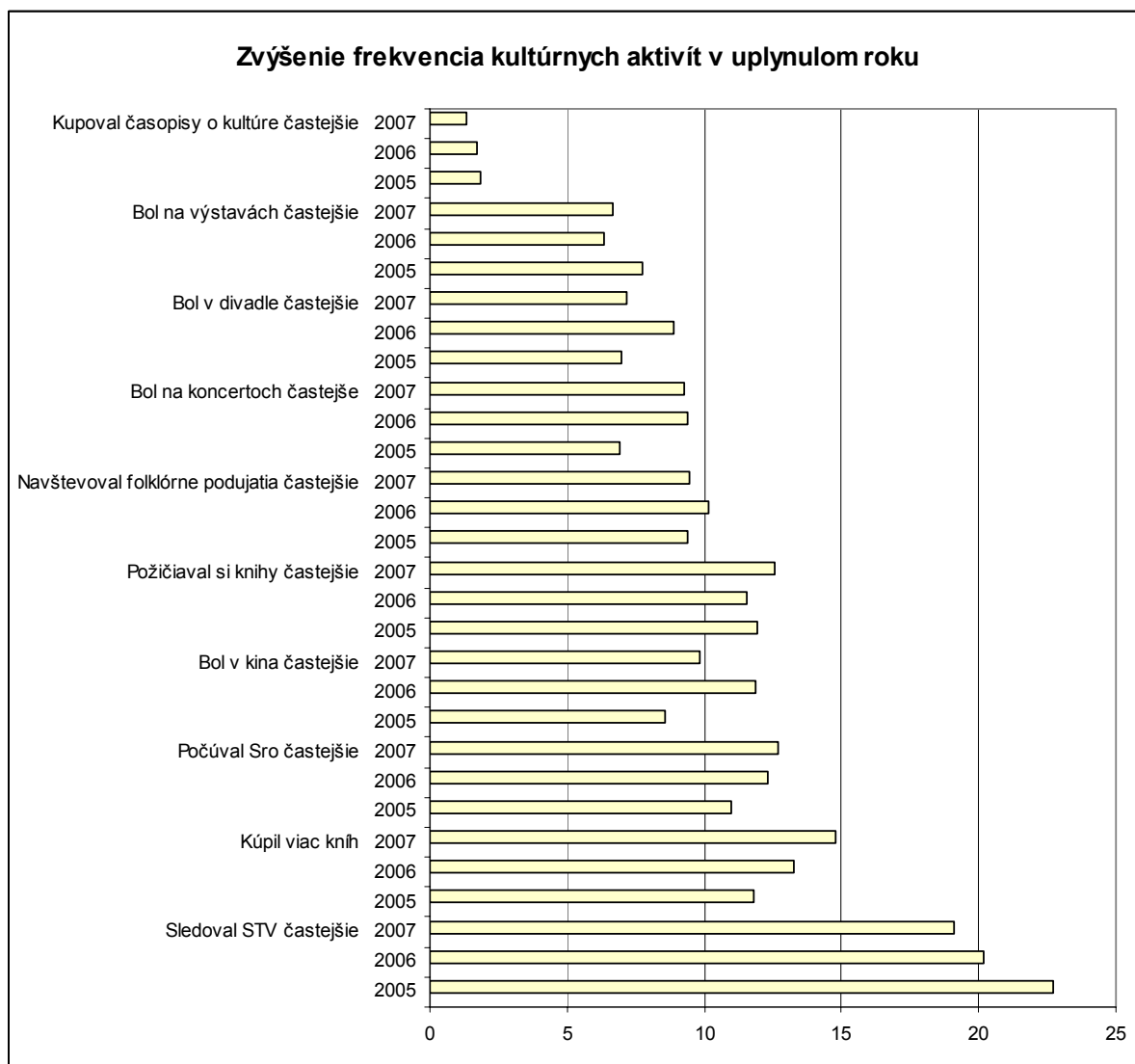
3. Segment základnej kultúrnej produkcie a ochrany kultúrneho dedičstva:

- výtvarné a iné umenia,
- ľudové a tradičné umenie,
- múzejníctvo.

V tomto segmente prevažujú príležitostné formy spotreby, ktoré treba sledovať pomocou ukazovateľov zohľadňujúcich celoročný cyklus a sezónnosť. Návšteva najmä folklórnych podujatí a múzeí je charakteristickou dovolenkovou aktivitou a dynamika v tejto oblasti priamo súvisí s dynamikou cestovného ruchu. Zmeny vo frekvencii návštev múzeí, výstav a folklórnych podujatí ukazuje graf zobrazujúci krátkodobé zmeny v spotrebe kultúrnych hodnôt.

5.2 Krátkodobé zmeny v spotrebe

Rozdelenie podielu spotreby kultúrnej produkcie širenej elektronickými alebo klasickými médiami je výsledkom dlhodobého a globálneho vývinu. V rámci strednodobého vývinu však sledujeme vnútri každého segmentu krátkodobé výkyvy vyvolané aktivitami, ktoré viac alebo menej úspešne oslovili spotrebiteľov – divákov a poslucháčov.

Z perspektívy trojročného vývoja treba poukázať na dve oblasti, v ktorých sme od roku 2005 zaznamenali zvýšenie spotreby dvakrát za sebou: nakupovanie kníh a počúvanie Slovenského rozhlasu. Opačný vývoj, dvakrát sa opakujúci pokles sledovanosti sme zaznamenali v prípade STV. Na tomto mieste sa nesnažíme skúmať dôvody týchto zmien, zvýšenie nákupu kníh zrejme súvisí so zvýšením reálnych príjmov a pokles sledovanosti STV s fluktuáciou divácky najatraktívnejších programov. V prípade počúvanosti SRO ide zrejme o zvýšenie príťažlivosti vysielania.

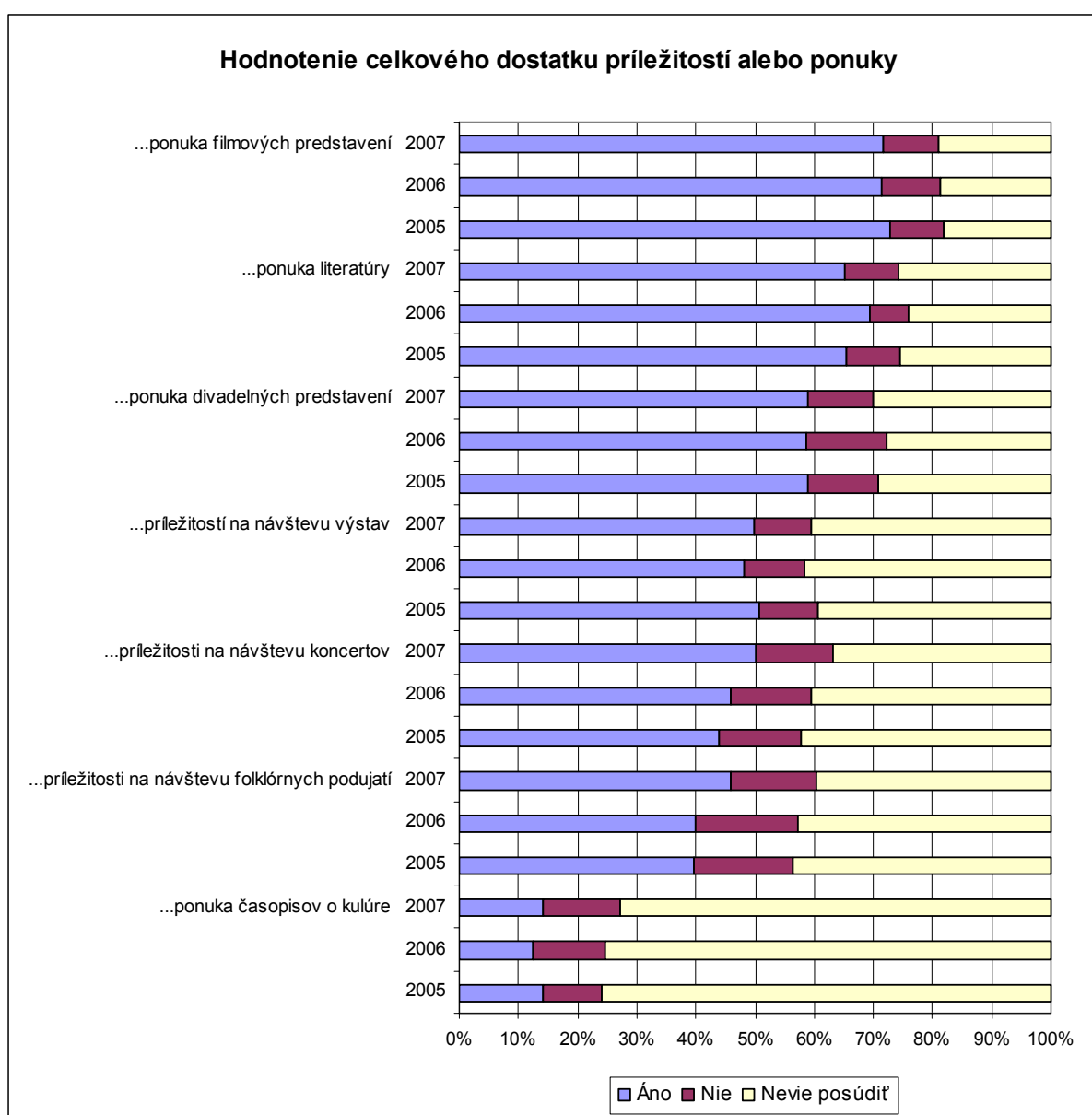
V ostatných oblastiach spotreby kultúrnych statkov v trojročnom horizonte zisťujeme fluktučné pohyby a nenachádzame dlhodobejšie trendy.

5.3 Hodnotenie ponuky kultúrnej produkcie a činnosti inštitúcií

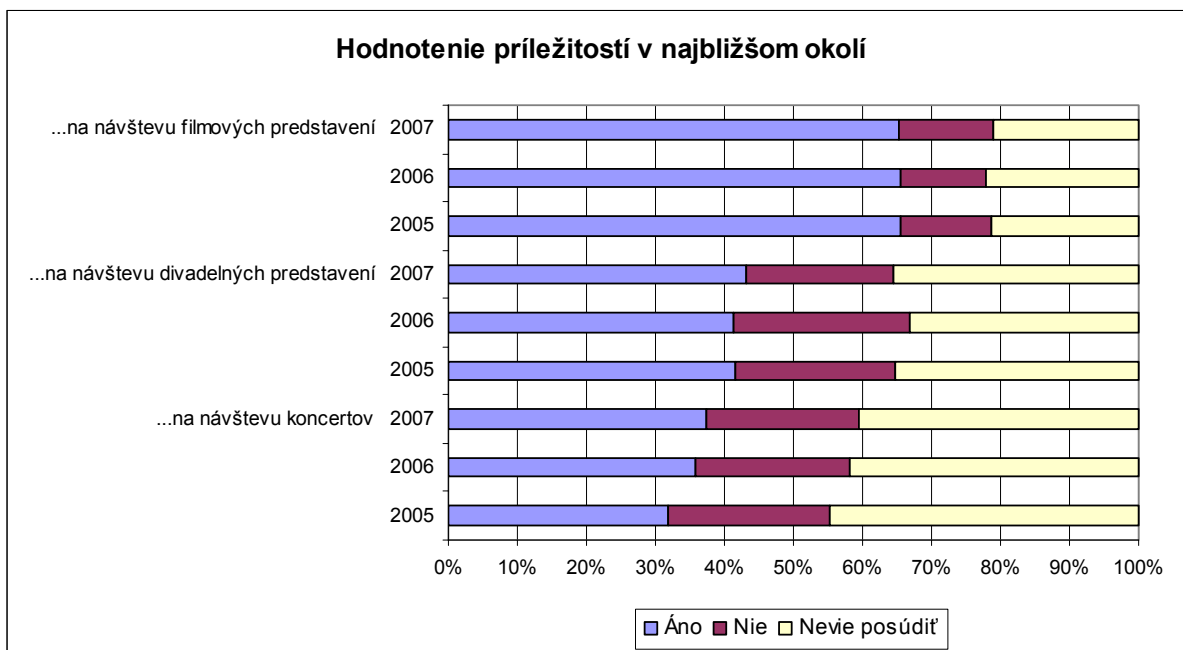
Pri hodnotení ponuky kultúrnej produkcie sledujeme dve hľadiská:

- celkové príležitosti participovať na spotrebe kultúrnych hodnôt na Slovensku,
- príležitosti participovať na spotrebe kultúrnych hodnôt priamo v mieste bydliska.

Podľa hodnotenia celkovej ponuky kultúrnych hodnôt na Slovensku zisťujeme stabilitu verejnej mienky vo všetkých monitoringoch. Verejnosť je najviac spokojná s možnosťou návštevy filmových predstavení a s ponukou literatúry, ktorá však spolu so zvýšením nákupov v roku 2007 o niečo poklesla. Trikrát za sebou vzrástla spokojnosť s príležitosťou navštíviť hudobný koncert a folklórne podujatie. Spokojnosť s možnosťou návštevy divadelných predstavení, príležitostí na návštevu múzeí a výstav a s ponukou časopisov o kultúre sú ustálené.

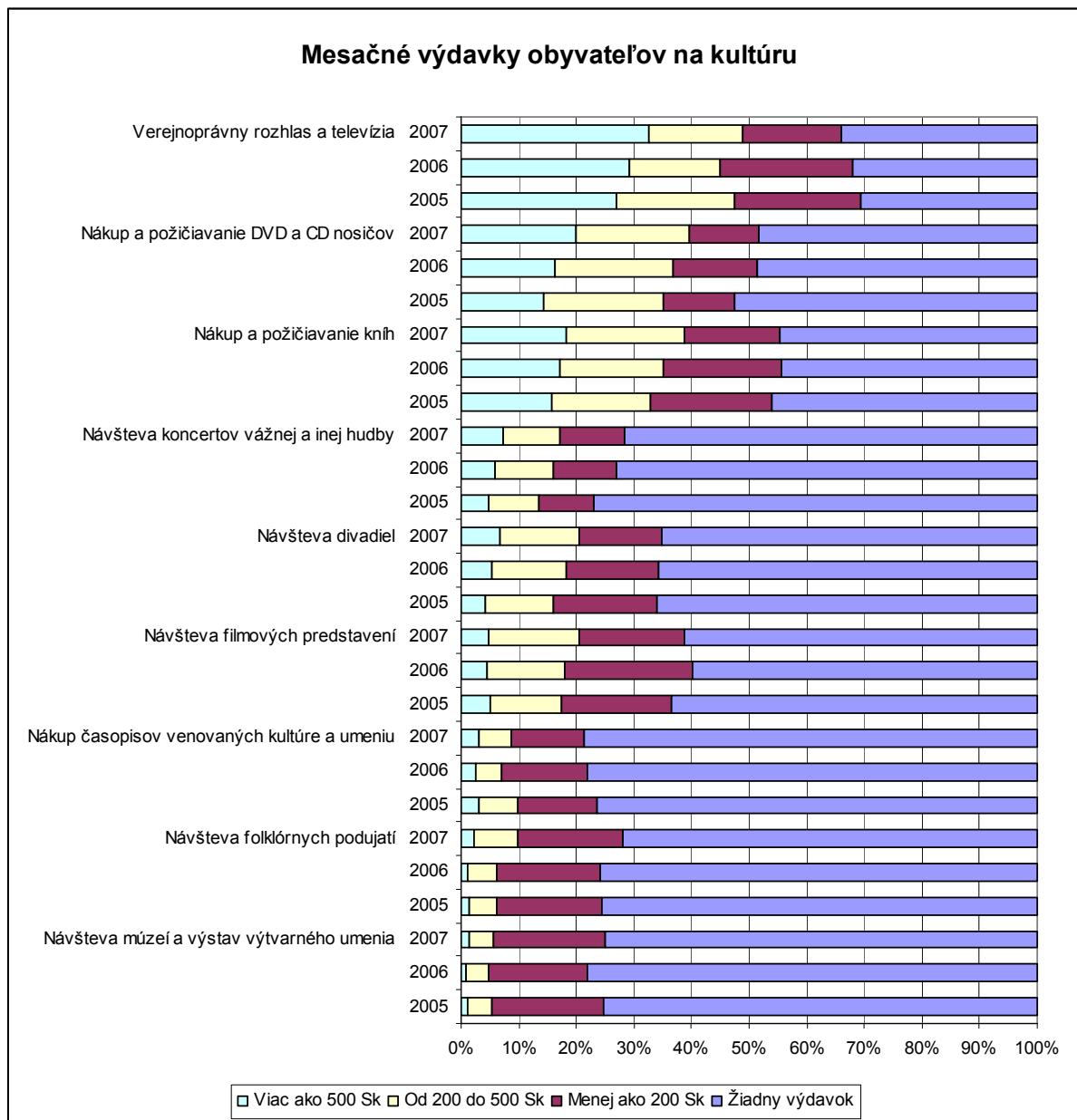

Z hľadiska spokojnosti s ponukou kultúrnych podujatí v mieste bydliska (možnosť navštíviť filmové alebo divadelné predstavenie, či hudobný koncert v mieste bydliska) sme zistili rovnakú tendenciu ako pri hodnotení ponuky na celoslovenskej úrovni. Aj z tohto pohľadu dvakrát za sebou vzrástla spokojnosť s príležitosťou návštevy hudobných koncertov. Menší počet spokojných je pritom v menších obciach a viac spokojných je v mestách. Spokojných s miestnou ponukou je vo všetkých troch oblastiach viac ako nespokojných.

5.4 Výdavky obyvateľov na kultúru

Základnou ekonomickou otázkou pri monitoringu výsledkov kultúrnej politiky je objem a štruktúra výdavkov obyvateľov SR na kultúru. Podľa zistení výskumu respondenti vydali na sledované oblasti kultúry rôzne sumy peňazí.

Občania stále vydávajú najviac peňazí na televíziu (spolu s rozhlasom). Za týmito výdavkami nasledujú výdavky na nákup a požičiavanie elektronických nosičov (VHS, DVD a CD) a nákup a požičiavanie kníh. Monitoring poukazuje na rozdiely v dynamike výdavkov v každej z týchto troch oblastí. V priebehu uplynulých troch rokov najdynamickejšie rástli výdavky na literatúru, ktoré stále viac preyšujú výdavky na nákup elektronických nosičov.

Druhú úroveň hladiny predstavujú výdavky na návštevu filmových predstavení, divadiel a koncertov. Od roku 2005 pozorujeme stagnáciu výdavkov na filmové predstavenia a systematický rast výdavkov na návštevu hudobných koncertov a divadiel.

Na tretej, najnižšej hladine sa nachádzajú výdavky na časopisy o kultúre a umení, na návštevu folklórnych podujatí a návštevu múzeí a výstav. V tejto skupine trikrát za sebou od roku 2005 vzrástli len výdavky na návštevu folklórnych podujatí.

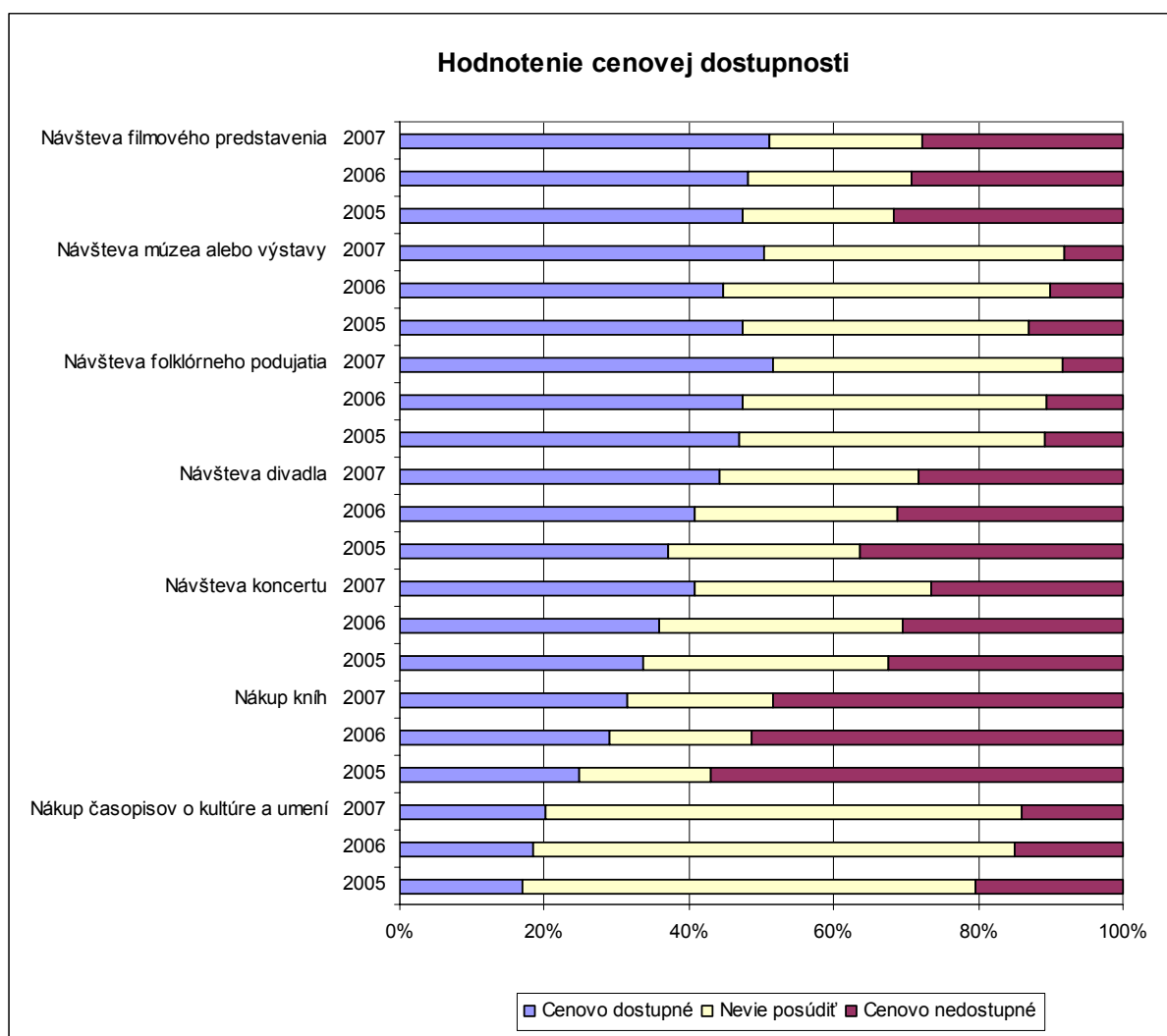
Výdavky za rozhlas a televíziu predstavujú v štruktúre výdavkov na kultúru veľmi vysoký podiel najmä v domácnostiach s nižšími príjmami a tvoria v skupine domácností s priemernými výdavkami prakticky polovicu všetkých výdavkov na kultúru. Výdavky na rozhlas a televíziu zreteľne súvisia s tým, či respondent vedie vlastnú domácnosť – žiadne výdavky v tejto oblasti neuvádzajú najmä študenti a mladí ľudia.

Výška výdavkov na kultúru je podmienená veľkosťou čistých mesačných príjmov na osobu v domácnosti, vzdelaním a vekom respondentov. Čím sú príjmy domácnosti a vzdelanie jej členov vyššie, tým vyššie sú aj výdavky na kultúru. Na túto základnú súvislosť nadväzujú ďalšie. V mestách sú mzdy, príjmy a úroveň vzdelania vyššie, výdavky na kultúru obyvateľov miest významne preyšujú výdavky na kultúru obyvateľov vidieka. Najviac tiež vydávajú na kultúru ľudia vo veku 30 až 65 rokov, teda v období životného cyklu, keď dosahujú najvyššie príjmy. Zvyšovanie príjmov obyvateľstva počas sledovaných rokov sa teda pozitívne odzrkadlilo aj vo výške a zrejme i v celkovom objeme výdavkov na kultúru.

Výskum opakovane potvrdil existenciu výraznej individuálnej diferenciacie v spotrebe kultúry, kde sa výrazne vyníma miestna kultúrna elita – ľudia s vyšším vzdelaním v menších mestách a na vidieku, ktorí vydávajú na kultúru rovnaké alebo väčšie množstvo prostriedkov ako ľudia z porovnateľných skupín v mestách a regiónoch s najvyššími príjmami.

5.5 Hodnotenie cenovej dostupnosti kultúrnych hodnôt

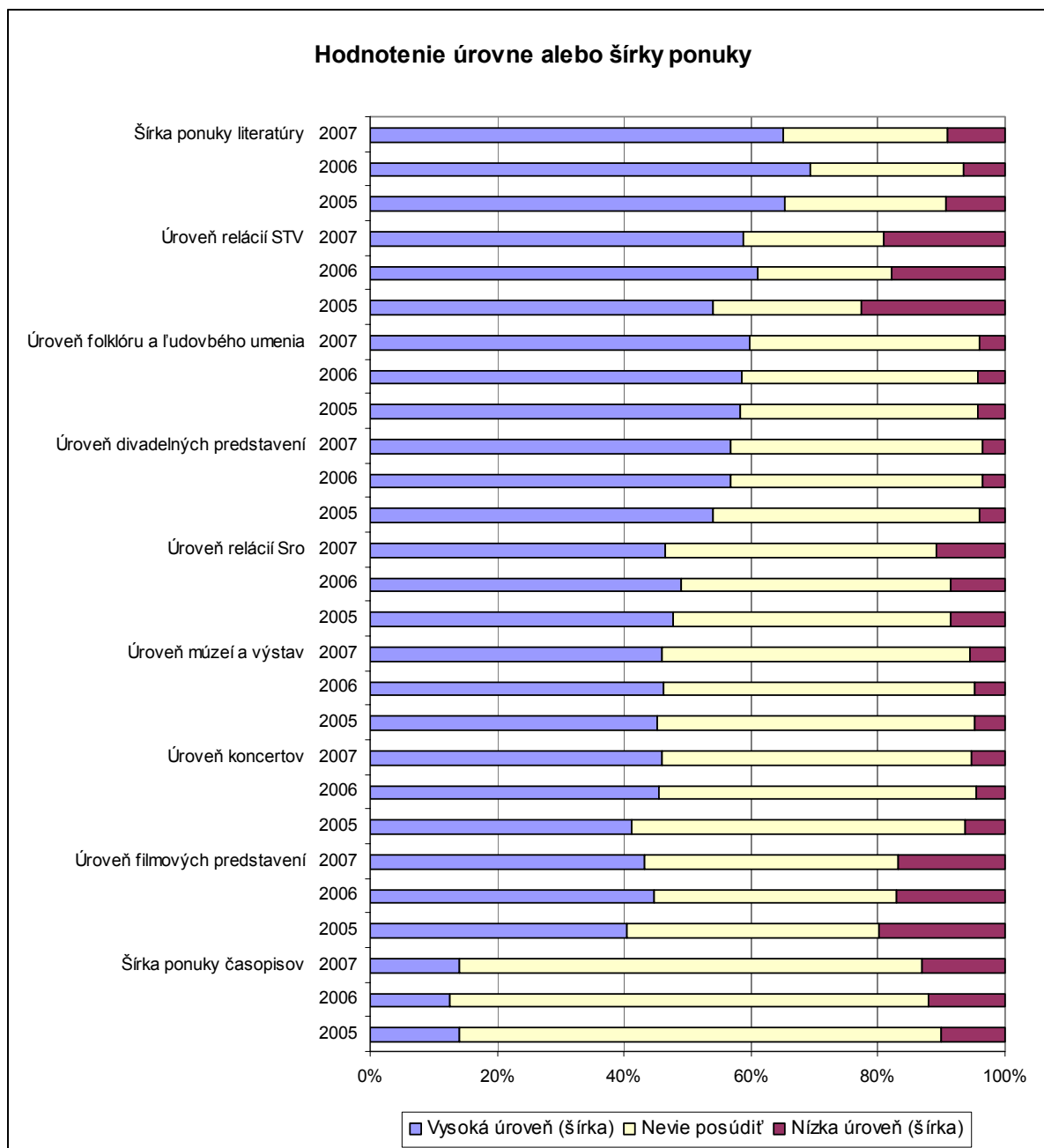
Pri posudzovaní cenovej dostupnosti kultúrnych hodnôt zisťujeme, že ekonomicky najdostupnejšia pre všetky skupiny obyvateľov je návšteva folklórneho podujatia a múzea alebo výstavy, teda dvoch sezónnych foriem prezentácie kultúrnych hodnôt, ktoré sa spájajú s dovolenkou alebo príležitosťou zábavy. Návšteva týchto foriem prezentácie a podujatí je cenovo prístupná pre približne 50% respondentov a cenovo neprístupná je len pre približne 10% respondentov, čo na Slovensku zodpovedá podielu ľudí žijúcich v chudobe. Cenovo náročnejšia, ale prístupná pre viac ako 50% obyvateľov je návšteva filmového predstavenia.

Dôležité je zistenie, že v priebehu troch rokov monitorovania sa prakticky vyrovnala cenová dostupnosť filmového predstavenia, divadelného predstavenia a hudobného koncertu, pričom toto vyrovnanie je rovnaké na strane cenovej dostupnosti i cenovej nedostupnosti. Najvyššiu mieru cenovej nedostupnosti si zatiaľ zachoval nákup kníh. Tieto zmeny môžeme najlepšie zdôvodniť zvýšením reálnych príjmov obyvateľstva v priebehu uplynulých troch rokov.

5.6 Hodnotenie kvality kultúrnej produkcie

Pri hodnotení umeleckej úrovne alebo – v prípade literatúry a časopisov šírky či rozsahu ponuky kultúrnej produkcie – môžeme konštatovať, že za ponukou najlepšie saturovaný považujú respondenti knižný trh.

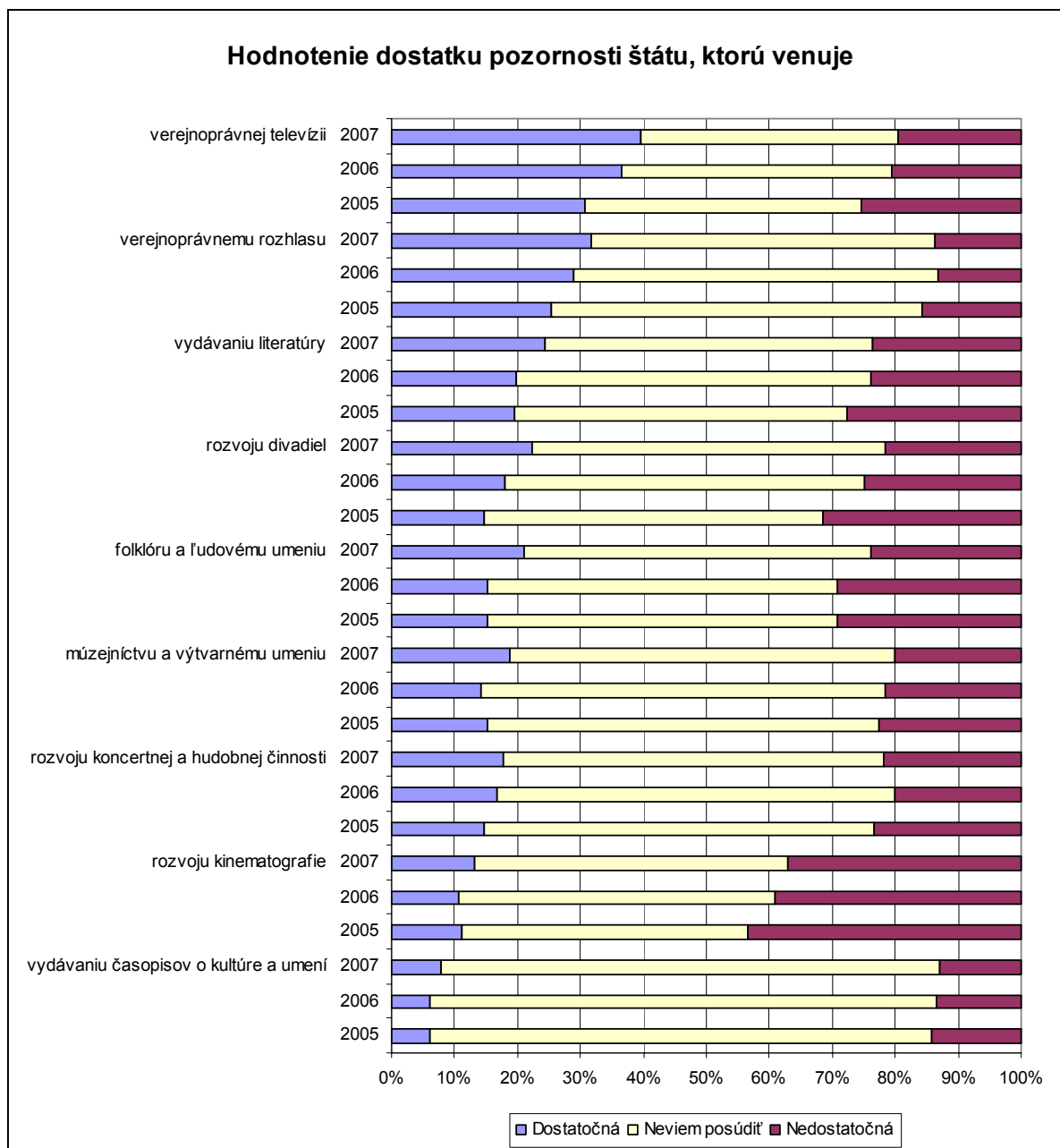
Podiel spokojných so šírkou ponuky knižnej produkcie v oboch obdobiach prevažoval 60%. Zaujímavý je pokles spokojnosti so šírkou ponuky knižnej produkcie v roku 2007, keď čitateľne vzrástli výdavky na nákup literatúry. V priebehu rokov 2005 a 2006 záujem o literatúru vyjadrený hodnotením kvality produkcie predstihol mieru pozitívneho hodnotenia programov STV, a na rozdiel od neho sa výrazne zriedkavejšie stretáva s negatívnym hodnotením.

V prípade hodnotenia kvality produkcie STV treba poukázať aj na vysoký podiel respondentov nespokojných s kvalitou produkcie. Podiel nespokojných respondentov sa pohybuje na úrovni okolo 20%. Vyhranili sa dve skupiny divákov: spokojní masoví diváci, na ktorých sa STV programovo orientovala, a nespokojní náročnejší diváci. Trvalo je teda aktuálna otázka, do akej miery a akou formou sa má verejnoprávna televízia orientovať na jednu alebo druhú skupinu divákov. V ostatných oblastiach poukazujú výsledky monitoringu na stabilizované hodnotenia, medzi ktorými je zaujímavý len vyšší podiel respondentov nespokojných s kvalitou filmových predstavení. Ide o podobný jav ako v prípade spokojnosti s kvalitou programov STV.

5.7 Hodnotenie realizovanej kultúrnej politiky a jej výsledkov

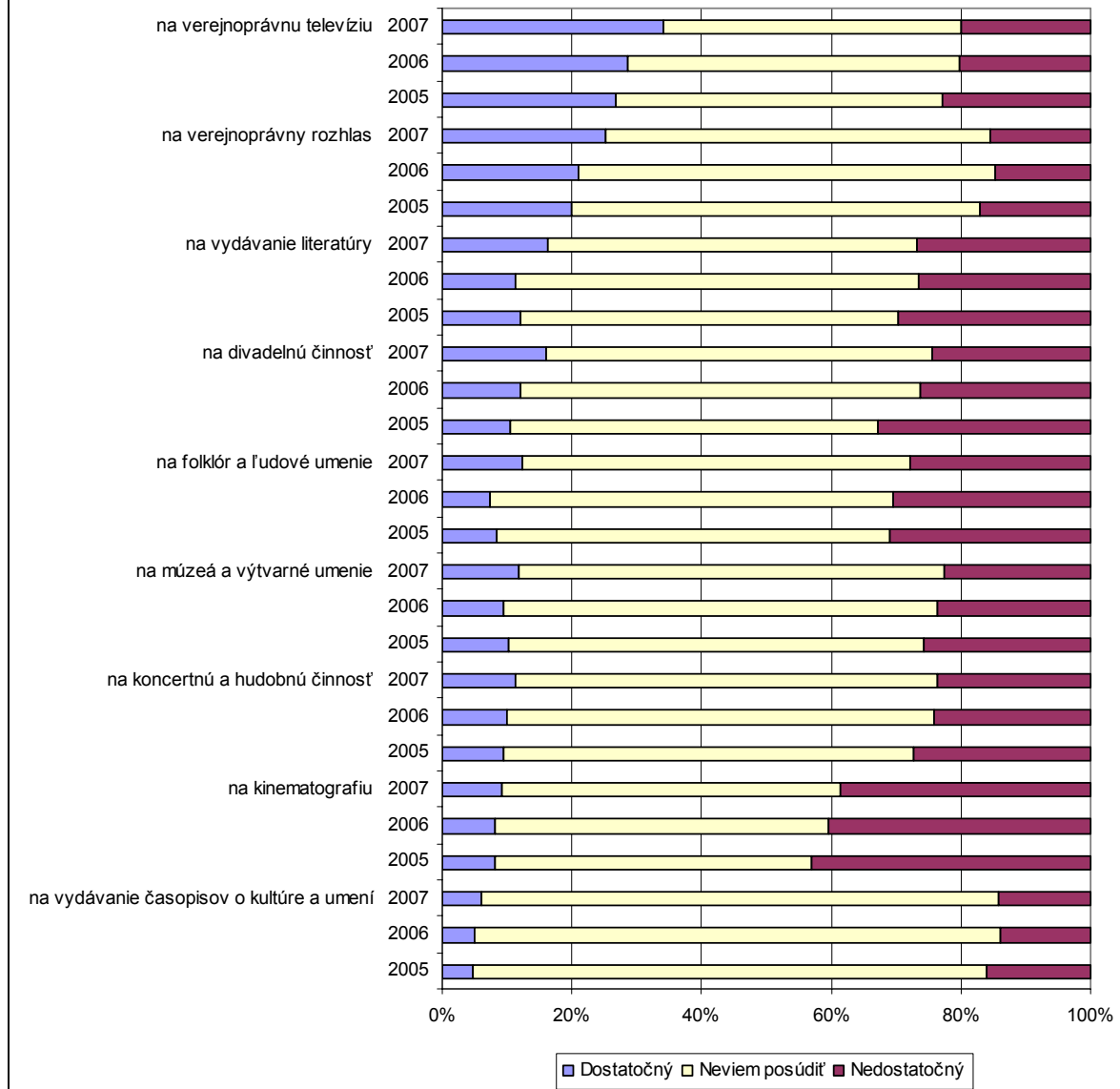
Na hodnotenie výsledkov realizovanej kultúrnej politiky občanmi sme vo výskume použili dva typy ukazovateľov:

- hodnotenie miery pozornosti rozvoju jednotlivých oblastí kultúry zo strany štátu,
- hodnotenie miery finančnej podpory jednotlivým oblastiam kultúry.

Podľa mienky respondentov monitoringov venuje kultúrna politika SR najväčšiu pozornosť verejnoprávnej televízii a rozhlasu. Všetkým ostatným odvetviám či oblastiam kultúrnej produkcie sa kultúrna politika SR podľa respondentov venuje vyrovnané. Najkritickejší názor na kultúrnu politiku štátu majú respondenti v otázke vzťahu ku kinematografii. Počas celého obdobia 2005 až 2007 pozorujeme pokles kritických názorov na štátnu kultúrnu politiku.

Hodnotenie finančného príspevku štátu

Pri hodnotení výšky finančnej podpory jednotlivým oblastiam kultúry zaznamenávame rovnaký trend ako vo vývoji hodnotenia celkovej pozornosti štátu. Zlepšila sa mienka respondentov o proporcionalite štátneho financovania kultúry, osobitne pri hodnotení príspevku na divadelnú činnosť a rozvoj kinematografie. Podiel respondentov, ktorí sú nespokojní s finančnou podporou štátu rôznym odvetviam kultúry, je dlhodobo skôr vyrovnaný.

Záver

Doteraz uskutočnené monitorings implementácie nástrojov kultúrnej politiky v oblasti kultúrneho povedomia občanov ukázali, že navrhnutá metodika monitorovania, na základe ktorej sa uskutočnili empirické výskumy, je nástrojom umožňujúcim účinne, spoľahlivo a pritom finančne a organizačno-technicky zvládnuteľným spôsobom periodicky sledovať, merať, porovnávať a vyhodnocovať efekty, resp. dosah realizovanej kultúrnej politiky v oblasti vedomia i konania občanov Slovenskej republiky.

Zistenia a poznatky získané opakovaným periodickým monitorovaním dosahov realizovanej štátnej kultúrnej politiky pritom okrem rýchleho poskytnutia spätnej väzby pre tvorcov a iných realizátorov kultúrnej politiky umožnia v dlhodobejšej perspektíve uskutočňovať aj hlbšie analýzy využiteľné v procese modelovania, implementácie a vyhodnocovania kultúrnej politiky v súlade s celkovým vývojom slovenskej spoločnosti. Niektoré z možností týchto analýz sú prezentované aj v tejto správe.

Vytvorený a v empirických výskumoch úspešne overený spôsob monitorovania dosahov uskutočňovanej štátnej kultúrnej politiky v povedomí občanov Slovenskej republiky možno aj v budúcnosti upravovať v závislosti od potrieb Ministerstva kultúry SR a možností Kultúrneho observatória Národného osvetového centra.